

EUROBAROMETRE 69

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE KAMUOYU

Bahar 2008

ULUSAL RAPOR

TÜRKİYE

Bu araştırma Avrupa Komisyonu Basın ve İletişim Genel Müdürlüğü tarafından talep ve koordine edilmiştir.

Bu rapor Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu tarafından hazırlanmıştır.

Bu belge Avrupa Komisyonu'nun görüşlerini yansıtmaz.

Tüm yorum ve görüşler raporu hazırlayan yazara aittir.

İÇİNDEKİLER

1. Giriş	3
2. Türkiye Kamuoyunu Şekillendiren Belli Başlı Koşullar ve Çevre	6
3. AB hakkında görüşler	23
4. AB ve Küreselleşme Hakkında Değerlendirmeler	36
5. Sonuç	38
 EK	
Araştırmada kullanılan soru formu	40

GİRİŞ

Bu rapor 2008 yılının ilk yarısı itibariyle Türkiye kamuoyunun Avrupa Birliği'ne (AB) bakışını genel hatlarıyla ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu amaçla, AB'ne üyelik müzakere sürecinde bulunan Türkiye kamuoyunun görüşlerini üye 27 ülke ve üye adayı diğer ülkeler ile karşılaştırmalı olarak yansıtmaya çalışılmıştır.

Türkiye araştırmasına temel olan 1003 görüşme 29 Mart–27 Nisan 2008'de kişilerle yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Aşağıdaki raporda bu araştırmanın sonuçlarından “**Bahar 2008**” sonuçları olarak bahsedeceğiz. Buradaki kimi veriler geçmişte yürütülmüş Eurobarometre araştırmalarıyla karşılaştırılarak zaman içindeki gelişmeler izlenebilir. Bu veriler, hem Türkiye özelindeki gelişmeleri ortaya koymak hem de bunları araştırmada yer alan diğer ülkelerle karşılaştırmak imkanı vermektedirler.

Araştırmada kullanılan soru formu ekte verilmiştir.

Türkiye Örnekleminin Temel Özellikleri

Ağırlıklı olarak Nisan 2008 içinde toplam 1003 kişiyle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de örneklem seçimi metropoliten ve kır-kent ayrımını iyi temsil etme yeteneğine sahip olacak şekilde yapılmıştır.

Aşağıdaki Tablo 1a'dan da görüldüğü üzere AB'ye üye ülkelerde biraz daha fazla kadın ile görüşülmüş iken Türkiye örnekleminde kadın-erkek oranları eşittir. Türkiye örnekleminin %59'u evli iken AB üyelerinde bu oran ancak %49'dur. AB üyesi ülkelerde boşanmış bireylerin oranı %6 iken Türkiye'de bu oran yok denecek kadar düşük (%1) bulunmuştur. Benzer şekilde AB'ye üye ülkelerde dulların oranı (%9) Türkiye'dekinden (%5) fazladır.

AB üyesi ülkelerde kendi hesabına çalışanların oranı ancak %8 iken Türkiye'de bu kesim %15 ile ev kadınlarından sonra en büyük gruptur. Bu, tarım, esnaf ve zanaatkar gruplarının Türkiye'de daha büyük olmasının bir yansımasıdır. Ev kadınlarının %32 gibi yüksek bir oran oluşturmaları da Türkiye'de kadınların işgücü piyasasına düşük katılım oranlarının bir göstergesidir. Türkiye örnekleminde emeklilerin oranı (%10) AB geneli ile karşılaştırıldığında (%26) daha azdır. Türkiye'de genç, iş gücü piyasasına henüz girmemiş öğrencilerle (%14) daha fazla konuşulurken AB ülkelerinde, nüfus özelliklerinin bir yansıması olarak, iş piyasasından ayrılmış olanlarla daha fazla görüşülmüştür. Türkiye iş piyasasının farklılaşması beyaz ve mavi yakalıların oranlarında da görülmektedir. AB'de yönetici ve diğer beyaz yakalıları yaklaşık %21 iken Türkiye'de ancak %6'dır. Mavi yakalı işçiler ise AB'de %22 düzeyindeyken Türkiye'de ancak %14'tür. Türkiye ve AB işgücü piyasaları arasındaki belirgin farklılıklar açıkça ortaya çıkmaktadır.

Tablo 1a'da ise göze çarpan belki en önemli farklılaşma, örneklemelerin yaş dağılımlarında gözlenmektedir. Türkiye örnekleminde 15-39 yaş arası yaklaşık %62'lik bir kitle iken AB üye ülkelerinde bu grup ancak %40'ı bulmaktadır. Keza ortalama yaş olarak 27 AB üyesinde örneklemedekiler yaklaşık 46 yaş civarında iken Türkiye örnekleminde bu ortalama 37 yaş civarındadır.

Tablo 1a Örneklemin Demografik Özellikleri

Medeni Hal	Evli	Tekrar evlenmiş	Bekar, şu anda partneriyle yaşıyor	Bekar, hiç bir partnerle birlikte yaşamamış	Bekar, daha önce bir partnerle birlikte yaşamış ancak şimdi yalnız yaşıyor	Boşanmış	Ayrı	Dul	Diğer	Yanıt yok
AB 27	%49	%2	%9	%17	%4	%6	%2	%9	%1	%1
Türkiye	%59	-	%1	%30	%3	%1	-	%5	-	%1
Çalışma Durumu	Kendi hesabına çalışan	Yönetici	Diğer beyaz yakalı	Mavi yakalı (işçi)	Ev kadını	İşsiz	Emekli	Öğrenci		Yanıt yok
AB 27	%8	%10	%11	%22	%8	%6	%26	%9		0%
Türkiye	%15	%3	%3	%14	%32	%9	%10	%14		0%
Yaş	15-24	25-39	40-54	55+	Ortalama Yaş					Yanıt yok
AB 27	%15	%25	%26	%34	46,1					0%
Türkiye	%29	%33	%22	%16	36,8					0%
Cinsiyet	Erkek	Kadın								
AB 27	48%	52%								
Türkiye	50%	50%								

Tablo 1b'den de görüldüğü üzere, Türkiye örnekleminin %42'si kırsal alan veya köyde otururken, AB üyelerinde bu oran %33'tür. AB üyelerinde küçük ve orta ölçekli illerde yaşayanların oranı (%41) Türkiye'dekinden (%18) oldukça yüksektir. Türkiye örnekleminde de büyük ölçekli illerde yaşayanların oranı (%35) AB üyelerindekinden (%26) yukarıdadır.

Tablo 1b Örneklemin Demografik Özellikleri

Oturulan yer	Kırsal alan veya köy	Küçük ve orta ölçekli il	Büyük ölçekli il	Yanıt yok
AB 27	%33	%41	%26	%0
Türkiye	%42	%18	%35	%5
Sabit hatlı telefon	Var	Yok		Yanıt yok
AB 27	%74	%26		%0,0
Türkiye	%67	%33		%0,0
Cep telefonu	Var	Yok		Yanıt yok
AB 27	%82	%18		%0,0
Türkiye	%78	%22		%0,0

Mal sahipliği ve iletişim kolaylığının bir yansıması olarak bakıldığında AB üyesi ülkelerin örnekleriyle Türkiye örneklemini arasında internet bağlantısında oldukça büyük bir fark göze çarpmaktadır. AB üyesi ülkelerde evde internet bağlantısı olanların oranı %53 iken Türkiye’de bu oran ancak %22’dir. Araba sahiplerinin oranı da AB ülkelerinde Türkiye’nin iki katından yukarıdadır (AB’de %72 Türkiye’de %28). Ödemelerin tamamlanmış olduğu ev sahipliğinde Türkiye AB genelinden yaklaşık %7 puan geride olmakla beraber, ev borcunun halen devam ettiği hane halkı oranı Türkiye’de %5 iken AB için bu oran %25’dir.

**Tablo 1c Sayacağım eşyadan hangisine
sahipsiniz?(Birden fazla cevap verilebilir)**

	AB 27	Türkiye
Televizyon	%98	%98
DVD oynatıcı	%72	%31
CD çalar	%66	%36
Bilgisayar	%63	%31
İnternet bağlantısı (evde)	%53	%22
Araba	%72	%28
Ödemelerini bitirdiğiniz bir daire veya ev	%44	%37
Halen ödemekte olduğunuz bir daire veya ev	%25	%5
Hiçbiri	0%	%1
Yanıt yok	0%	%1

1. TÜRKİYE KAMUOYUNU ŞEKİLLENDİREN BAŞLICA KONULAR VE ÇEVRE

Bu bölümde AB ve aday ülke kamuoylarının araştırmanın yürütüldüğü dönemde dünyaya ve yaşamlarına bakışları, beklentileri, umutları ve değişik konular hakkındaki görüşleri üzerinde durulmaktadır.

Hayattan memnuniyet

AB'ye üye ülkelerde genel olarak hayatından memnun olduğunu belirtenlerin oranı Güz 2004'ten bu yana değişmeden yaklaşık %80 düzeyinde seyretmekteydi. Oysa, son araştırmada, gerek AB genelinde, gerek Türkiye'de, hayattan memnuniyette anlamlı düzeylerde düşüşler gözlenmektedir.

Her ne kadar hayattan memnuniyet düzeyi Türkiye'de %59 ile yüksek görünse de AB ülkelerindeki %77'lik düzey ile karşılaştırıldığında düşük kalmaya devam etmektedir. Üstelik Türkiye'de bu düzey Güz 2007'den Bahar 2008'e gelindiğinde %70'ten %59'a %11 puan düşmüştür. Benzer ancak daha az bir düşüş AB genelinde de gözlenmektedir. Güz 2007'de olduğu gibi, örneğin İsveç, Danimarka ve Hollanda'da hayatından memnunların oranı %95 ve üzerinde olmuştur. Buna karşın hayattan memnuniyet konusunda Türkiye'den daha kötümser görünen ülkeler arasında Macaristan (%47 hayatından memnun), Bulgaristan (%40), Romanya (%53) ve Portekiz (%52) görünmektedir. Güz 2007'de Türkiye'de gözlenen memnuniyet düzeyinden düşük olan ancak 9 ülke bulunurken Bahar 2008'e gelindiğinde bu sayı ancak 4'tür.

Tablo 2. Hayattan Memnuniyet-Bahar 2005 sonrasındaki eğilimler

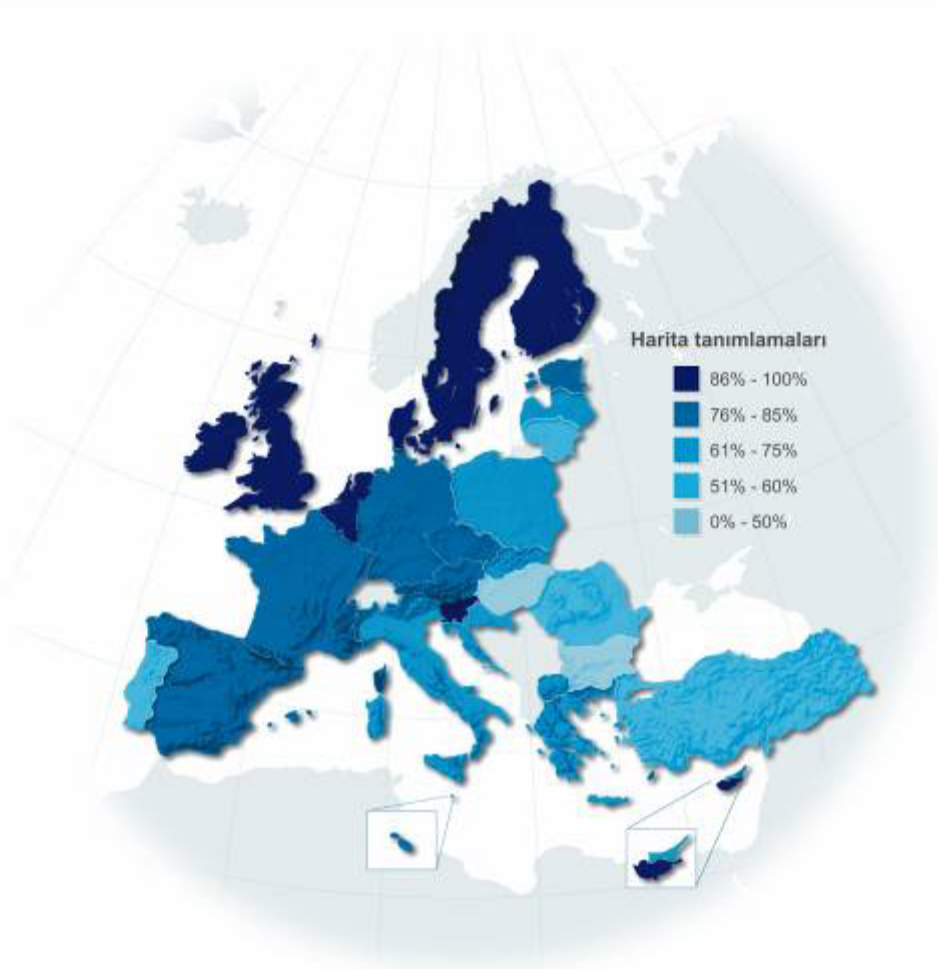
Soru 3. Genel olarak hayatınızdan çok mu memnunsunuz, biraz mı memnunsunuz, pek memnun değil misiniz, yoksa hiç mi memnun değilsiniz?

	Çok memnunum (%)	Biraz memnunum (%)	Pek memnun değilim (%)	Hiç memnun değilim (%)	CY (%)	Memnun (%)	Memnun değil (%)
AB 25-Bahar2005	21	60	15	4	1	80	19
AB 25-Güz 2005	21	59	16	4	0	80	20
AB25-Bahar 2006	21	60	15	4	0	81	18
AB25-Güz 2006	22	60	14	4	0	82	17
AB27-Bahar 2007	21	59	15	4	1	80	19
AB27-Güz 2007	21	59	16	4	0	80	20
AB27-Bahar 2008	19	58	17	5	1	77	22
Türkiye-Bahar 2005	23	50	16	11	0	73	27
Türkiye-Güz 2005	31	42	15	11	1	73	26
Türkiye-Bahar 2006	23	47	19	10	1	70	29
Türkiye-Güz 2006	27	44	16	12	0	71	28
Türkiye-Bahar 2007	34	42	13	11	-	76	24
Türkiye-Güz 2007	25	45	17	10	3	70	27
Türkiye-Bahar 2008	19	40	20	18	3	59	38

Soru: QA3. Genel olarak hayatınızdan çok mu memnunsunuz, biraz mı memnunsunuz, pek memnun değil misiniz, yoksa hiç mi memnun değilsiniz?

Yanıtlar: Çok memnunum + Biraz memnunum

	DK	96%
	NL	96%
	LU	95%
	SE	95%
	FI	94%
	CY*	90%
	SI	89%
	IE	88%
	BE	87%
	UK	87%
	ES	85%
	MT	85%
	DE	82%
	AT	82%
	CZ	82%
	FR	78%
	AB27	77%
	EE	76%
	PL	75%
	SK	69%
	EL	65%
	IT	64%
	LV	63%
	LT	60%
	RO	53%
	PT	52%
	HU	47%
	BG	40%
	HR	69%
	MK	64%
	TR	59%

Gelecek 12 ay hakkında beklentiler

Gelecek beklentileri beş ayrı başlık altında ayrıntılı bir şekilde sorgulanmıştır. Tablo 3’den de izlenebileceği üzere, Türkiye kamuoyunun gelecek 12 ayda yaşamının nasıl gelişeceği konusundaki beklentileri AB üye ülkeleriyle karşılaştırıldığında, bir önceki araştırmada biraz daha iyimser olan tavrının değiştiği görülmektedir. Geçmiş dönemlerde gözlenen iyimserliğin zaman içinde azalmakta olduğu Güz 2007 raporunda da belirtilmişti. Bahar 2008 itibarıyla AB geneli ile karşılaştırıldığında, Türkiye kamuoyu iyimserliğini yitirmiş görünmektedir.

Örneklemin ancak %25’i genel olarak hayatlarının daha iyi olacağını beklerken AB üyeleri için bu oran %32’dir. Türkiye’den daha iyimser beklentiler Yunanistan, Romanya, Fransa, İrlanda, Danimarka ve Birleşik Krallık’ın da aralarında olduğu 23 ülkede gözlenmektedir. Tablo 3’ten de gözlenebildiği üzere bahar ve güz 2007 sonuçları karşılaştırıldığında gerek AB genelinde gerek Türkiye’de gelecek 12 ay için yaşamlarının daha iyi olacağını bekleyenlerin oranında bir düşüş söz konusudur. Bu düşüş AB geneli için %7 puan kadar iken Türkiye için yaklaşık %10 puan kadardır. Güz 2007’den bu yana Türkiye’de %9 puan bir ek düşüş gözlenmektedir. Yani Bahar 2007 ile karşılaştırıldığında gelecek 12 ay için genel olarak hayatlarının daha iyi olacağını bekleyenlerin oranı %44’ten %25 inmiştir.

AB üyeleri ve Türkiye arasındaki en belirgin beklenti farkı, ülkenin ekonomik durumuna ilişkin ön görüşlerde göze çarpmaktadır. Öyle ki Türkiye’de %14’lük bir kesim (Bahar 2007’de %38, Güz 2007’de %33) gelecek 12 ayın ülkedeki ekonomik durumu iyileştireceğini beklerken, AB genelinde bu iyimser beklenti ancak %16 (Bahar 2007’de %28, Güz 2007’de %24) düzeyindedir. Güz 2007’de ülkedeki iş/çalışma durumunun kötüye gideceğini düşünenler %30’a gerilemiş görünmekteydi (Bahar 2007’de %35). Bu kötümser beklentiler Bahar 2008’de iki katından fazla artarak %66’ya yükselmiştir. AB geneli için bu oran Bahar 2006’dan Güz 2007’ye düşerek %25 düzeyine ulaşmıştı. Ancak Güz 2007’den bu yana AB genelinde de kötümser beklentiler %14 puan artarak %39 düzeyine ulaşmıştır.

Genel olarak Türkiye’deki gelecek beklentilerinde iyimserlerin oranında bir düşüş gözlenirken durumun kötüleşeceğini düşünenlerin oranında önemli sayılabilecek artışlar gözlenmektedir. Benzer eğilimler AB geneli için de geçerli olmakla beraber daha düşük düzeyde seyretmektedir.

Tablo 3. Soru 4. Gelecek 12 ay için beklentileriniz nelerdir? Gelecek 12 ayda daha iyi mi, daha kötü mü, yoksa aynı mı olacak?

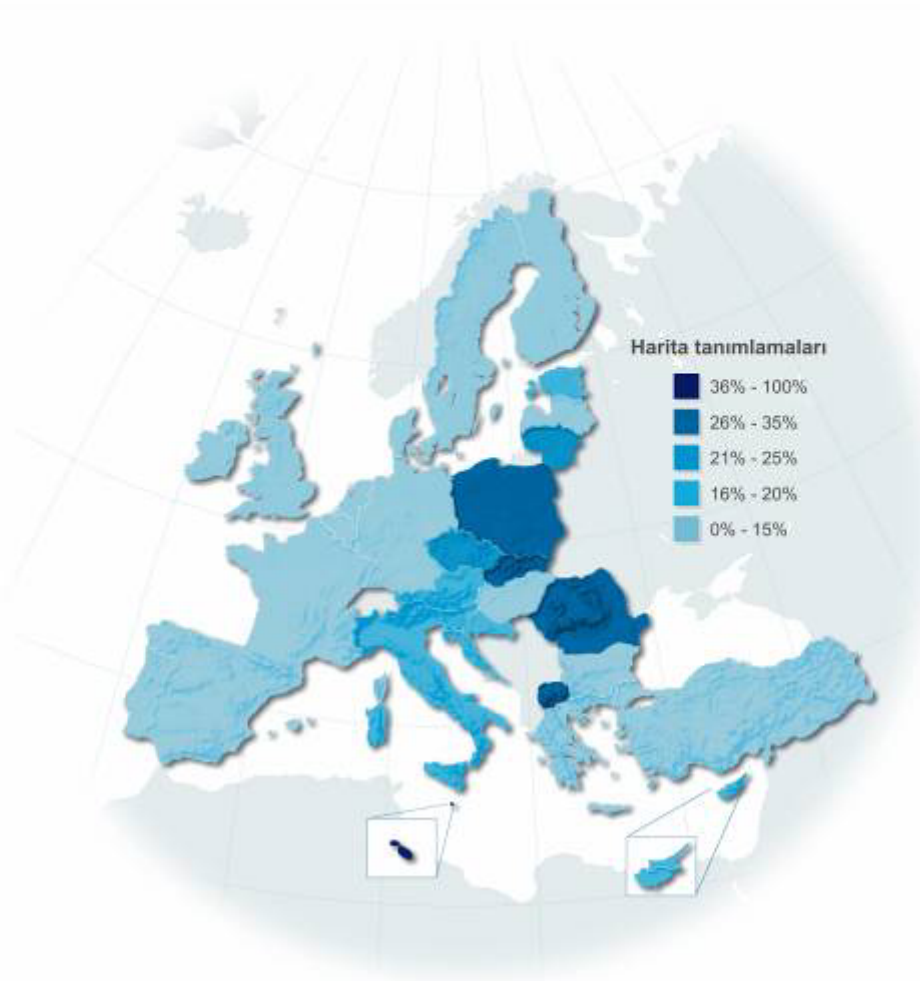
<i>Genel olarak hayatınız</i>	Daha iyi	Daha kötü	Aynı	CY
AB 25-Güz 2006	%34	%12	%51	%3
AB 25-Bahar 2007	%37	%11	%49	%3
AB 27-Güz 2007	%30	%13	%54	%3
AB 27- Bahar 2008	%32	%16	%49	%3
Türkiye-Güz 2006	%36	%20	%35	%8
Türkiye-Bahar 2007	%44	%16	%27	%13
Türkiye-Güz 2007	34	13	43	10
Türkiye- Bahar 2008	%25	%43	%25	%7
<i>Ülkedeki ekonomik durum</i>	Daha iyi	Daha kötü	Aynı	CY
AB 25-Güz 2006	%20	%35	%40	%5
AB 25-Bahar 2007	%28	%27	%38	%7
AB 27-Güz 2007	%24	%26	%44	%6
AB 27- Bahar 2008	%16	%46	%33	%5
Türkiye-Güz 2006	%27	%38	%26	%8
Türkiye-Bahar 2007	%38	%32	%17	%13
Türkiye-Güz 2007	%33	%26	%32	%9
Türkiye- Bahar 2008	%14	%66	%12	%8
<i>Evinizin ekonomik durumu</i>	Daha iyi	Daha kötü	Aynı	CY
AB 25-Güz 2006	%24	%19	%55	%2
AB 25-Bahar 2007	%27	%16	%54	%3
AB 27-Güz 2007	%25	%19	%53	%3
AB 27- Bahar 2008	%22	%25	%50	%3
Türkiye-Güz 2006	%28	%24	%43	%5
Türkiye-Bahar 2007	%39	%18	%34	%9
Türkiye-Güz 2007	%27	%17	%47	%9
Türkiye- Bahar 2008	%16	%51	%28	%5
<i>Türkiye'deki iş/çalışma durumu</i>	Daha iyi	Daha kötü	Aynı	CY
AB 25-Güz 2006	%23	%34	%38	%5
AB 25-Bahar 2007	%31	%27	%35	%7
AB 27-Güz 2007	%26	%25	%43	%6
AB 27- Bahar 2008	%21	%39	%34	%6
Türkiye-Güz 2006	%24	%42	%27	%7
Türkiye-Bahar 2007	%34	%35	%20	%11
Türkiye-Güz 2007	%25	%30	%36	%9
Türkiye- Bahar 2008	%12	%66	%15	%7
<i>Kişisel iş durumunuz</i>	Daha iyi	Daha kötü	Aynı	CY
AB 25-Güz 2006	%23	%9	%60	%8
AB 25-Bahar 2007	%23	%8	%60	%9
AB 27-Güz 2007	%22	%8	%61	%9
AB 27- Bahar 2008	%20	%10	%61	%9
Türkiye-Güz 2006	%27	%20	%47	%6
Türkiye-Bahar 2007	%35	%17	%37	%11
Türkiye-Güz 2007	%23	%16	%50	%11
Türkiye- Bahar 2008	%17	%43	%34	%6

Soru: QA4.2. Gelecek 12 ay için beklentileriniz nelerdir? Gelecek 12 ayda ... daha iyi mi, daha kötü mü yoksa aynı mı olacak?

Seçenek: (ÜLKEMİZ)'deki ekonomik durum

Yanıtlar: Daha iyi olacak

MT	40%
PL	30%
RO	30%
SK	28%
LT	23%
CZ	21%
AT	19%
EE	18%
SI	17%
AB27	16%
IT	16%
CY*	16%
DE	15%
ES	15%
FR	15%
SE	15%
BG	13%
BE	12%
DK	12%
NL	12%
LU	11%
LV	11%
EL	10%
PT	10%
UK	10%
IE	9%
FI	9%
HU	8%
* CYK2 = 19%	
MK	29%
HR	16%
TR	14%

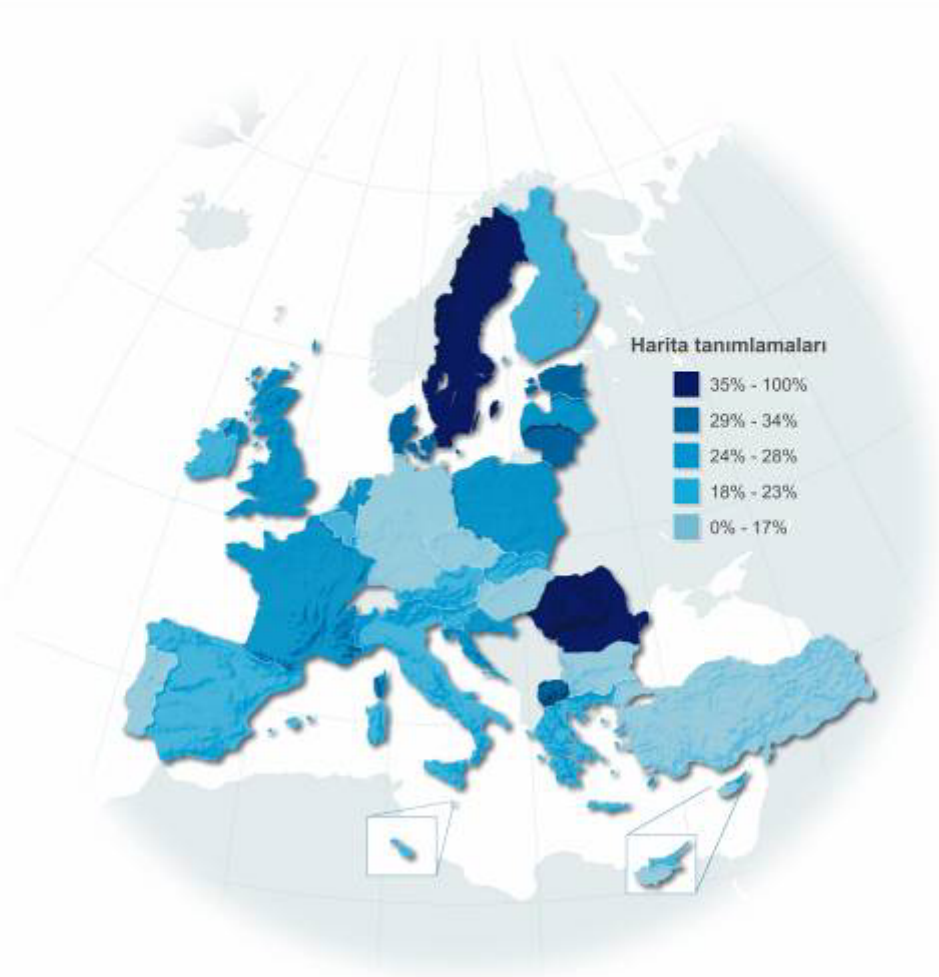

Soru: QA4.3. Gelecek 12 ay için beklentileriniz nelerdir? Gelecek 12 ayda ... daha iyi mi, daha kötü mü yoksa aynı mı olacak?

Seçenek: Evinizin finansal durumu

Yanıtlar: Daha iyi olacak

 RO	40%
 SE	35%
 LT	34%
 DK	33%
 EE	33%
 LV	27%
 NL	26%
 UK	26%
 PL	26%
 FR	25%
 AB27	22%
 SK	22%
 FI	21%
 EL	20%
 IT	20%
 LU	20%
 AT	20%
 MT	20%
 ES	19%
 IE	19%
 SI	19%
 BE	18%
 CZ	17%
 DE	16%
 CY*	16%
 BG	16%
 HU	12%
 PT	11%
* CYPK2 = 22%	
 MK	30%
 HR	25%
 TR	16%

Ülke durumunun değerlendirilmesi

Benzer değerlendirmeler Avrupa ülkeleri ortalaması ile karşılaştırılarak da elde edilmeye çalışılmıştır. Bu değerlendirmelerin hiç birinde kamuoyu geneli Türkiye'deki durumun Avrupa ülkeleri ortalamasından daha iyi olduğunu düşünmemektedir. Örneğin, ülkedeki ekonomik durumun Avrupa ortalamasından iyi olduğunu düşünenler ancak %14 düzeyindedir. Oysa AB genelinde kendi tecrübelerinin Avrupa genelinden iyi olduğunu düşünenler %35 düzeyindedir. Benzer değerlendirmeler istihdam durumu, yaşam giderleri, enerji fiyatları ve genel yaşam kalitesi için de gözlenmektedir.

<i>Soru 5A. Şimdi okuyacaklarınızın her biri için kendi ülkenizindeki mevcut durumu Avrupa ülkelerinin ortalamasıyla karşılaştırırsanız...</i>							
Ülke ekonomisinin durumu	Çok iyi	Oldukça iyi	Oldukça kötü	Çok kötü	Bilmiyor	Daha İyi	Daha Kötü
AB 27	%4	%31	%39	%17	%9	%35	%56
Türkiye	%2	%12	%42	%35	%9	%14	%77
Ülkedeki istihdam durumu	Çok iyi	Oldukça iyi	Oldukça kötü	Çok kötü	Bilmiyor	Daha İyi	Daha Kötü
AB 27	%4	%30	%40	%17	%9	%34	%57
Türkiye	%2	%8	%41	%40	%9	%10	%81
Ülkedeki yaşam masrafları	Çok iyi	Oldukça iyi	Oldukça kötü	Çok kötü	Bilmiyor	Daha İyi	Daha Kötü
AB 27	%3	%18	%45	%27	%7	%21	%72
Türkiye	%2	%9	%41	%40	%8	%11	%81
Ülkedeki enerji fiyatları	Çok iyi	Oldukça iyi	Oldukça kötü	Çok kötü	Bilmiyor	Daha İyi	Daha Kötü
AB 27	%2	%12	%43	%30	%13	%14	%73
Türkiye	%2	%8	%39	%40	%11	%10	%79
Ülkedeki yaşam kalitesi	Çok iyi	Oldukça iyi	Oldukça kötü	Çok kötü	Bilmiyor	Daha İyi	Daha Kötü
AB 27	%9	%37	%33	%15	%6	%46	%48
Türkiye	%3	%10	%36	%42	%9	%13	%78

Zaman içinde satınalma güçlerinin nasıl değiştiği sorgulandığında da Türkiye'de %50'lik bir kesim satınalma gücünün son beş yıl içinde azaldığını belirtmektedir. Bu oran AB genelinde daha yüksek olarak %52 düzeyindedir. Son beş yılda durumunun iyiye gittiği söylemiş olsa da Türkiye kamuoyu son bir yıl ve gelecek hakkında karamsardır denilebilir.

<i>Soru 27. Satın alma gücünüzü düşünerek bugünkü durumunuzu beş yıl öncesi ile karşılaştırırsanız, alım gücünüz yükseldi mi, aynı mı kaldı yoksa düştü mü?</i>					
		Yükseldi	Neredeyse aynı kaldı	Düştü	Bilmiyor
Bahar 2008	AB 27	%19	%28	%52	%1
	Türkiye	%21	%27	%50	%2

Benzer sorgulamaya farklı sorularla devam edildiğinde de genel eğilimin değişmediği gözlenmektedir. Örneğin, “*Ayın sonunda tüm faturalarınızı ödemekte güçlük çekiyorsunuz*” önermesine tamamen katılanlar Türkiye’de %54 düzeyinde AB genelinde ise ancak %16 düzeyindedir. Bu önermeye katılmayanlar Türkiye’de ancak %13’tür.

<i>Soru 28. Aşağıdaki önermeye ne derece katılıyor sunuz?</i> <i>Ayın sonunda tüm faturalarınızı ödemekte güçlük çekiyorsunuz.</i>		
	AB 27	Türkiye
Tamamen katılıyorum	%16	%54
Katılma eğilimindeyim	%31	%30
Katılmama eğilimindeyim	%28	%9
Hiç katılmıyorum	%22	%4
CY	%3	%3
Katılıyorum	%47	%84
Katılmıyorum	%50	%13

“*Bugünkü çocukların yaşamları gelecekte sizin nesile göre daha mı kolay olacak, daha mı zor olacak yoksa bir fark olmayacağını mı düşünüyorsunuz?*” sorusuna Türkiye’de %60 daha zor yanıtı verilmekte olup bu oran AB genelinde de hemen hemen aynı düzeydedir.

<i>Soru 29. Genel olarak, bugünkü çocukların yaşamları gelecekte sizin kuşağınıza göre daha mı kolay olacak, daha mı zor olacak yoksa bir fark olmayacağını mı düşünüyorsunuz?</i>		
	AB 27	Türkiye
Daha kolay	%17	%27
Daha zor	%61	%60
Ne daha zor ne daha kolay	%18	%10
CY	%4	%3

Ülkenin en önemli sorunları

AB ve Türkiye kamuoyları açısından ülkelerin karşı karşıya olduğu en önemli ilk iki sorun değerlendirmelerine bakıldığında ülke gündemlerindeki görece farklılıklar açıkça ortaya çıkmaktadır (Tablo Soru A6).

Geçmiş araştırmalara bakıldığında şöyle bir örüntü gözlenmiştir. Türkiye kamuoyu için, Bahar 2006'da işsizlik, Bahar 2005'te de olduğu gibi, en başta görülen iki sorundan birisi olmuştur. İşsizliği; Bahar 2005'te ekonomik durum ve ardından da açık farkla terör, suç ve eğitim sistemi izlerken, Güz 2005'te ikinci sıraya, Bahar 2005'te %29'la ilk iki sorun listesine giren terörizm yerleşmiştir (%41). Ekonomik durum; Bahar 2005'de %37'den Güz 2005'de %29'a, Bahar 2006'da ise %25 düzeyine inmiştir. Terör konusu; Güz 2004'de %18'lik bir kesim tarafından ülke gündeminin en önemli ilk iki konusu arasına sokulurken bu oranın Bahar 2005'te %29'luk bir grup, Güz 2005'te ise %41'lik bir grup tarafından vurgulanıyor olması dikkat çekicidir. AB ülkeleri genelinde ise Türkiye'deki bu gelişime tam karşıt bir eğilim mevcuttu. Güz 2004'de %16'lık bir kesim, terörizmi en önemli ilk iki sorun arasında görürken Bahar araştırmasında bu oran %10'a düşmüştür. Temmuz 2005'teki son terör saldırılarının ardından Güz 2005'de teröre verilen önem artmış görünmekle birlikte hala %14'lük düzeyiyle bu konuya Avrupa kamuoyu tarafından Türkiye kamuoyunun verdiği önemle kıyaslanamayacak kadar düşük düzeyde bir önem atfedilmiştir. Bahar 2006'ya gelindiğinde ise bir yıl öncesine geri dönmüş ve AB genelinde terörizm konusu ancak %10 tarafından ilk iki önemli sorun arasına sokulmuştur.

AB kamuoyu gündemiyle Türkiye gündemi arasında ilk iki sırada teröre verilen önem açısından bir farklılaşma gözlenirken, her iki tarafta da enflasyonun pek ön plana çıkmadığı göze çarpmaktadır. Türkiye'de enflasyona verilen önem Bahar 2005'te %11'den Güz 2005'te %8'e gerilerken, AB kamuoyunda bir puanlık ufak bir artışla ilk iki önemli sorun listesinde enflasyon %17'lik bir yer bulmuştur. Bahar 2006'ya gelindiğinde ise; Türkiye'de enflasyon sorununu ilk iki sorun arasına sokanlar yine %10 düzeyine çıkmıştır. AB genelinde ise enflasyonun önemindeki düşüş devam etmiştir.

Güz 2006'da enflasyonun bu konumunda bir değişiklik ne Türkiye ne de AB genelinde gözlenmiştir. Türkiye'de terör konusu Bahar 2006 da %44 ile en önemli iki sorun listesine girerken, Güz 2006'ya gelindiğinde bu oran tekrar artarak %52'ye ulaşmıştır. AB geneli için ise benzer bir artış gözlenmekte ve bahardan güze %10 dan %15'e bir artış söz konusudur.

Bahar 2007'de ise Güz 2006 ile karşılaştırıldığında terörün gündemdeki önemi artmamış aksine azalmış görülmektedir. Türkiye özelinde Bahar 2007 araştırmasının ağırlıklı olarak Nisan ayı içerisinde yapıldığı göz önüne alındığında bu sonuç şaşırtıcı değildir. Ancak tüm bu gelişmelere rağmen AB geneli ile Türkiye arasında bu konuda önemli bir algı ve gündem farklılığı devam etmiştir.

Güz 2007'ye bakıldığında Türkiye'de terör en önemli sorun listesinde başa geçmiş görünmektedir. Ekim ayında ülke gündemi düşünüldüğünde bu sonuç şaşırtıcı değildir. İşsizlik ve ekonomik durum açık ara farkla terör konusunu izlemektedir. AB ülkeleri gündeminde ise terör görece önemini bir önceki araştırma ile karşılaştırıldığında kaybetmiş ve ancak sekizinci sıraya yerleşmiştir.

Suç, AB kamuoyu tarafından Bahar 2005'ten Güz 2005'e bir puanlık bir artışla %24 ile üçüncü sıraya yerleştirilmişken, Bahar 2006'da, üç puanlık bir düşüşle (%21), AB ülkelerinin gündeminde en önemli iki sorunun arasına girmiştir. Güz 2006'da AB geneli için %23'lük bir

kesim suçu en önemli iki sorun olarak algımlarken, Türkiye’de bu oran %11 olmuştur. Buna rağmen, Türkiye için de suç sorunu Bahar 2007’de ülke gündemindeki dördüncü önemli sorun olarak sıralanmıştır. Güz 2007’de de suç konusu ülke gündemindeki dördüncü sorun konumunu korumuştur. Bu konunun Türkiye gündemindeki sırası Güz 2004’te ancak yedinci sırada olduğu hatırlanırsa, görece önemindeki artış daha iyi ortaya çıkmaktadır.

Bahar 2008’e gelindiğinde göze çarpan gelişmeler şöyle sıralanabilir. Öncelikle terör Güz 2007 ile karşılaştırıldığında önemli oranda önemli sorun sıralamasından düşmüştür. Güz 2007’de %77 terörü en önemli iki sorun arasında koyarken Bahar 2008’de bu oran ancak %44’tür. Ancak işsizliğin ardından terör hala ülke gündeminin ikinci önemli sorunudur. İşsizlik Güz 2007’deki birincil önemine sahip değildir ve %57’den %55’e gerilemiştir ancak yine de birinci sıradadır ve ekonomik durumu en önemli iki sorun arasında koyanların oranındaki artışla birlikte (Güz 2007’de %23 iken Bahar 2008’de %35) değerlendirildiğinde ekonomik sorunların kamuoyu gözündeki öneminin arttığına işaret etmektedir. Buna bir de enflasyonun derecelendirilmesindeki %5’den %15’e yükseliş eklendiğinde ekonomik sorunların gündemdeki yükselişi daha bir önem kazanmaktadır. AB genelinde de ekonomik durum (Güz 2007 de %17 Bahar 2008’de %20), enflasyon (Güz 2007 de %26 Bahar 2008’de %37) önemi artmış sorunlardır.

Suç, Türkiye kamuoyunun sıralamasında hala dördüncü sorun konumunda olsa da son bir yıldır ancak %10 tarafından en önemli iki sorun olarak algılanmaktadır. AB genelinde ise suç çok daha önemsenen konumunu korumaktadır. Benzer şekilde sağlık hizmeti sistemi AB genelinde %20 civarında önemsenirken Türkiye’de ancak %4 civarında bir kitle ülkenin en önemli iki sorunu arasında bu sorunu koymaktadır. Göç sorunu da, AB genelinde Güz 2006 ile karşılaştırıldığında, önemini yarı yarıya kaybetmiştir. Ancak yine de AB genelinde %11 göçü en önemli iki sorun arasında koyarken Türkiye’de hemen hemen hiç kimse bu sorundan bahis etmemektedir. Benzer şekilde iskan ya da ev edinme sorunları (housing) Türkiye’de dile getirilmezken AB genelinde %9 bu sorunu en önemli iki sorun arasında saymaktadır.

<i>Soru A6a. Şu anda ülkenizin karşı karşıya olduğu en önemli iki sorun sizce nelerdir?</i>								
	Güz 2006		Bahar 2007		Güz 2007		Bahar 2008	
	AB25	Türkiye	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye
İşsizlik	%40	%64	%34	%62	%27	%57	%24	%55
Terör	%15	%52	%12	%50	%10	%77	%7	%44
Ekonomik durum	%23	%34	%20	%28	%17	%23	%20	%35
Suç	%23	%11	%24	%19	%24	%10	%20	%10
Fiyatların yükselmesi/enflasyon	%16	%11	%18	%9	%26	%5	%37	%15
Eğitim sistemi	%1	%7	%9	%7	%9	%6	%8	%8
Sağlık hizmeti sistemi	%16	%5	%18	%5	%21	%2	%19	%4
Vergilendirme	%7	%3	%8	%3	%9	%2	%10	%2
Emeklilik/Emekli Maaşları	%1	%3	%12	%2	%14	%1	%12	%9
Savunma/Dış ilişkiler	%2	%2	%2	%2	%2	%3	%2	%1
Göç	%21	%2	%15	%3	%15	%1	%11	%0
Çevreyi koruma	%4	%1	%7	%0	%7	%1	%5	%1
İskan	%5	%0	%8	%1	%8	%1	%9	%0
Enerji ile ilgili meseleler	%3	%0	%4	%1	%4	%1	%5	%1
Diğer	%1	%2	%1	%3	%2	%1	%2	%3
CY	%1	%1	%1	%1	%1	%1	%1	%1

Türkiyede işlerin nasıl ilerlediği üstüne değerlendirmeler

Ekonomik durum değerlendirmeleri ve ülkenin gündemindeki en önemli sorunlar irdelendikten sonra genel bir perspektif ile bakıldığında, Türkiye’de işler nasıl gidiyor sorusuna verilen yanıtların, Güz 2007’den Bahar 2008’e gelindiğinde AB geneliyle karşılaştırıldığında, oldukça olumludan olumsuzu doğru geliştiği söylenebilir. Öyle ki, Güz 2007’de görüşülenlerin %48’i işler doğru yönde ilerliyor derken %37’lik bir grup da bu görüşün karşısında yer almaktaydı. Oysa Bahar 2008’de işler doğru yönde ilerliyor diyenler %17’ye gerilemiş ve yanlış yönde ilerliyor diyenler ise %72’ye yükselmiştir. AB genelinde de iyimser değerlendirmelerde benzer ancak daha ufak bir gerileme görülmektedir. AB genelinde bu iki seçeneğin dışında cevabı bilemediğini ya da ne birinci ne de ikinci seçeneğin geçerli olduğunu söyleyenler %23’e karşılık gelirken bu grup Türkiye’de ancak %11’dir.

<i>Soru A11a.1. Sizce şu anda ülkenizde işler, genel olarak, doğru yönde mi, yoksa yanlış yönde mi ilerliyor?</i>					
		İşler doğru yönde ilerliyor	İşler yanlış yönde ilerliyor	Hiçbiri	Bilmiyor
Güz 2007	AB 27	%34	%41	%20	%5
	Türkiye	%48	%37	%3	%12
Bahar 2008	AB 27	%32	%45	%19	%4
	Türkiye	%17	%72	%3	%8

Ülkede işlerin genelde nasıl ilerlediği konusundaki değerlendirmelere ülkeler temelinde bakıldığında Türkiye’deki %72’lik ‘yanlış yönde ilerliyor’ görüşünden daha negatif bir değerlendirme hiçbir ülkede görülmemektedir.

Kurumlara güven

Kurumlara güven sorusuna verilen cevaplarda Türkiye ve AB geneli arasında dikkate değer farklılıklar olduğu kadar birkaç ilginç benzerlik de gözlenmektedir. Gerek AB genelinde gerek Türkiye’de en güvenilir kurum ordudur. AB genelinde orduya güven %70 düzeyindeyken Türkiye’de bu %82 düzeyindedir. Bundan daha yüksek bir orana AB genelinde ancak Danimarka (%83) ve Finlandiya’da (%93) rastlanmaktadır.

Türkiye’de yazılı basın, radyo ve TV kanallarına olan güven düzeyi AB genelinin oldukça altında kalmaktadır. Türkiye’de siyasi kurumlara olan güven AB genelinden yüksek görünmektedir. Siyasi partilere güven Güz 2007’ye göre düşmüştür (%23’ten %18’e). Hükümete (%47) ve Meclis’e (%47) güvenme eğiliminde olanlar AB genelinden yüksek orandadır ancak ikisinde de Güz 2007’ye göre önemli düşüşler vardır. Ancak Avrupa Birliği’ne güvenme eğiliminde olanlar AB genelinde %50 iken Türkiye’de ancak %31 (Güz 2007’de %25) düzeyindedir. AB’ye olan güven Türkiye’de artarken AB genelinde hemen hemen aynı düzeydedir. Adalet ve yargı sistemine olan güven Türkiye’de AB genelinden yaklaşık %14 puan daha yüksektir. Polise olan güven ise AB geneliyle eş düzeyde olup %63 civarındadır.

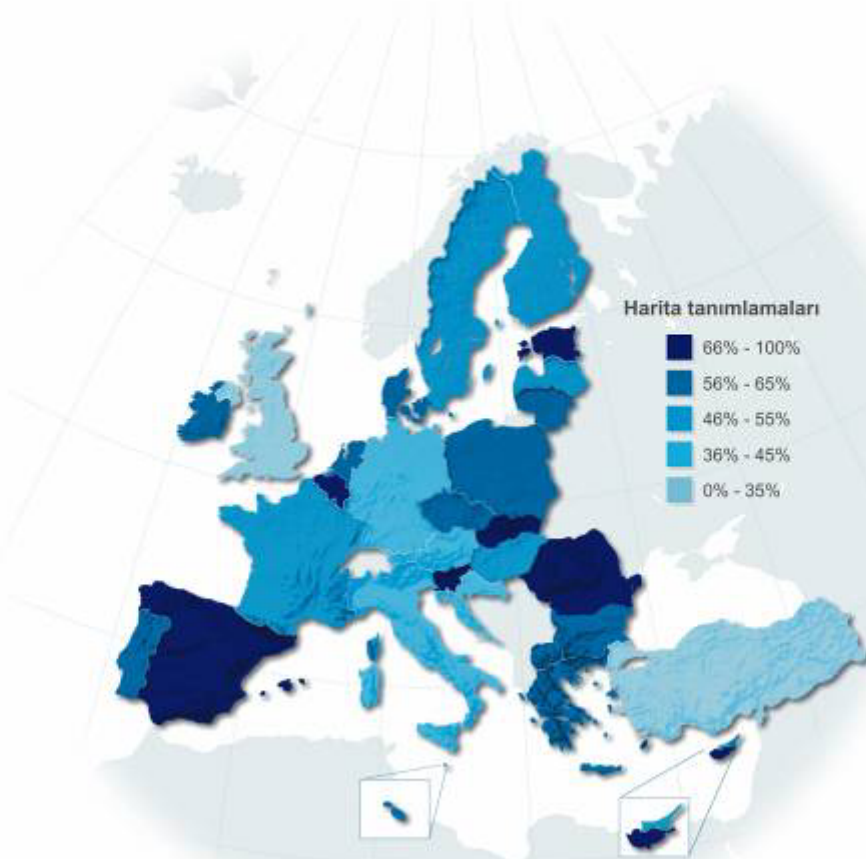
	AB-27			Türkiye		
	Güvenme Eğilimindeyim	Güvenmeme Eğilimindeyim	CY	Güvenme Eğilimindeyim	Güvenmeme Eğilimindeyim	CY
Ordu	%70	%20	%10	%82	%16	%8
Polis	%63	%32	%5	%64	%32	%4
Meclis	%34	%58	%8	%47	%46	%7
Adalet & Yargı Sistemi	%46	%48	%6	%60	%34	%6
Hükümet	%32	%62	%6	%47	%47	%6
Televizyon	%53	%43	%4	%25	%71	%4
Radyo	%61	%32	%7	%28	%64	%8
Internet	%36	%37	%27	%29	%46	%25
Avrupa Birliği	%50	%36	%14	%31	%52	%17
Basın	%44	%50	%6	%23	%72	%5
Siyasi Partiler	%18	%76	%6	%18	%77	%5
Birleşmiş Milletler	%54	%30	%16	%23	%60	%17

Soru: QA12.11. Size belirli kurumlara ne kadar güvendiğinizi sormak istiyorum. Size okuyacağım her bir kuruma güvenme eğiliminde olup olmadığınızı belirtir misiniz?

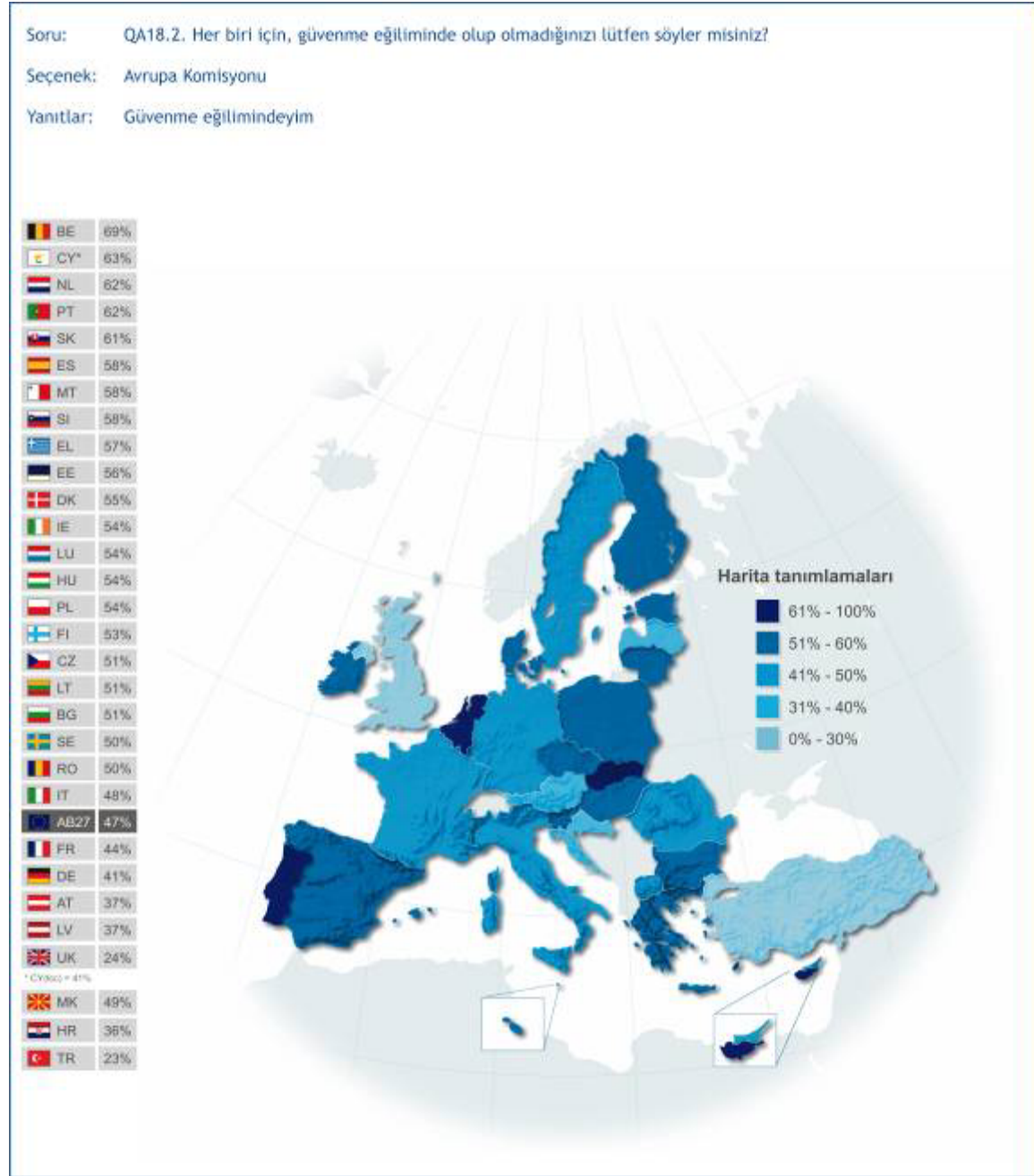
Seçenek: Avrupa Birliği

Yanıtlar: Güvenme eğilimindeyim

	CY*	71%
	EE	69%
	BE	68%
	SK	67%
	ES	66%
	SI	66%
	RO	66%
	MT	65%
	BG	63%
	IE	62%
	LT	62%
	DK	60%
	EL	59%
	NL	59%
	CZ	59%
	PL	59%
	PT	58%
	LU	55%
	FI	52%
	HU	52%
	AB27	50%
	FR	50%
	SE	47%
	LV	46%
	DE	43%
	IT	40%
	AT	38%
	UK	29%
	CY1002	49%
	HR	37%
	TR	31%

Avrupa Komisyonu'na olan güvene karşılaştırmalı olarak baktığımızda da genel bir güvensizlik eğilimi görüyoruz. Öyle ki Türkiye'deki Avrupa Komisyonu'na güvenen %23'lük kitleden daha küçük bir grup başka hiçbir ülkede gözlenmemektedir.

Türkiye’de hükümete güven Güz 2007’deki %63 ile AB genelinde hükümetlere olan %34’lük oranının oldukça üzerinde (Bahar 2007’de %71) bir düzeydeydi. Benzer şekilde Türkiye’de Meclis’e olan güven de AB genelinin oldukça üzerinde seyretmekteydi. Bu genel gözlem hala geçerli olmakla birlikte Güz 2007’den Bahar 2008’e gelindiğinde Türkiye’de hükümete olan güven %63’ten %47’ye gerilemiştir. Benzer bir eğilim Meclis’e olan güvende de gözlenmektedir.

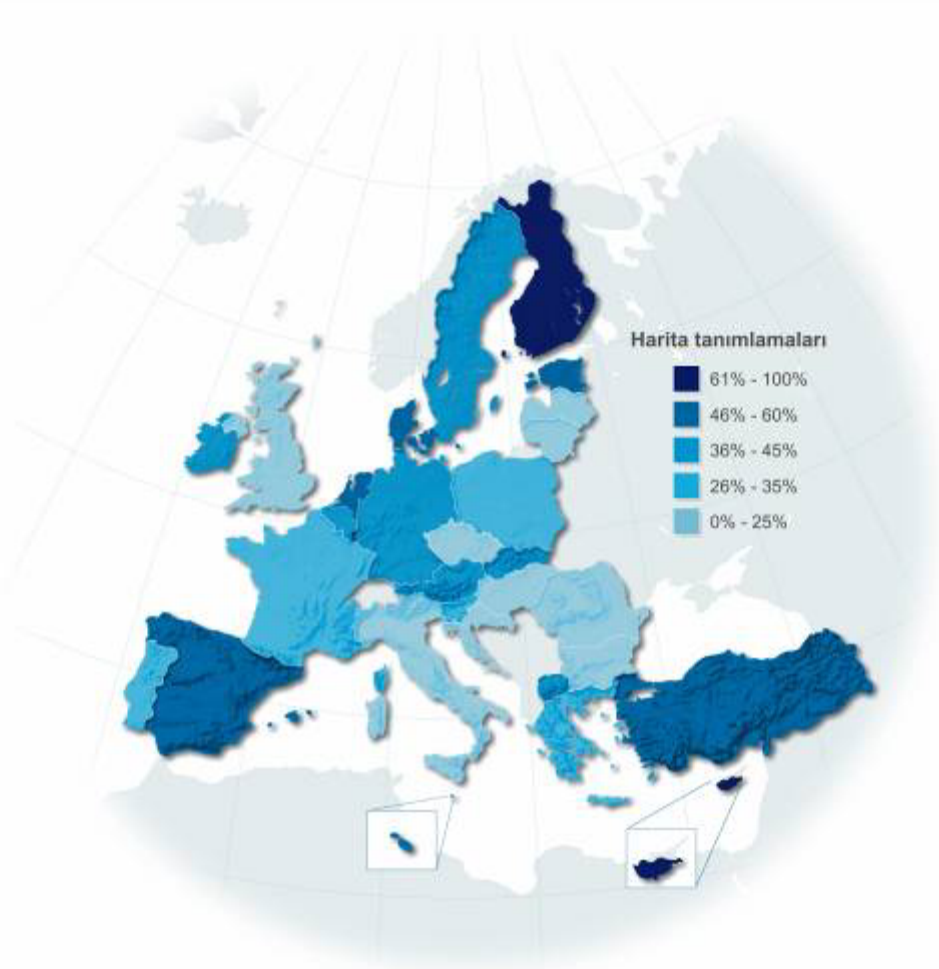
<i>Soru A12. Size belirli kurumlara ne kadar güvendiğinizi sormak istiyorum. Size okuyacağım her bir kuruma güvenme eğiliminde olup olmadığınızı belirtir misiniz?</i>						
	AB-27			TÜRKİYE		
	Güvenme eğiliminde	Güvenmeme eğiliminde	CY	Güvenme eğiliminde	Güvenmeme eğiliminde	CY
Hükümet- Bahar 2008	%32	%62	%6	%47	%47	%6
Hükümet-Güz 2007	%34	%59	%7	%63	%30	%7
Hükümet-Bahar 2007	41%	53%	6%	71%	25%	4%
Hükümet-Güz 2006	30%	62%	8%	63%	33%	4%
Meclis- Bahar 2008	%34	%58	%8	%47	%46	%7
Meclis-Güz 2007	%35	%56	%9	%64	%28	%8
Meclis-Bahar 2007	43%	50%	7%	74%	22%	4%
Meclis-Güz 2006	33%	58%	9%	64%	32%	4%

Soru: QA12.9. Size belirli kurumlara ne kadar güvendiğinizi sormak istiyorum. Size okuyacağım her bir kuruma güvenme eğiliminde olup olmadığınızı belirtir misiniz?

Seçenek: (MİLLİYET) Hükümeti

Yanıtlar: Güvenme eğilimindeyim

CY	69%
FI	61%
EE	58%
MT	56%
DK	55%
ES	55%
LU	55%
NL	51%
SE	45%
AT	42%
BE	40%
IE	37%
SK	37%
DE	36%
EL	34%
AB27	32%
PT	32%
SI	31%
FR	28%
PL	26%
RO	25%
UK	24%
CZ	21%
LT	17%
BG	17%
IT	15%
LV	15%
HU	13%
TR	47%
MK	40%
HR	21%

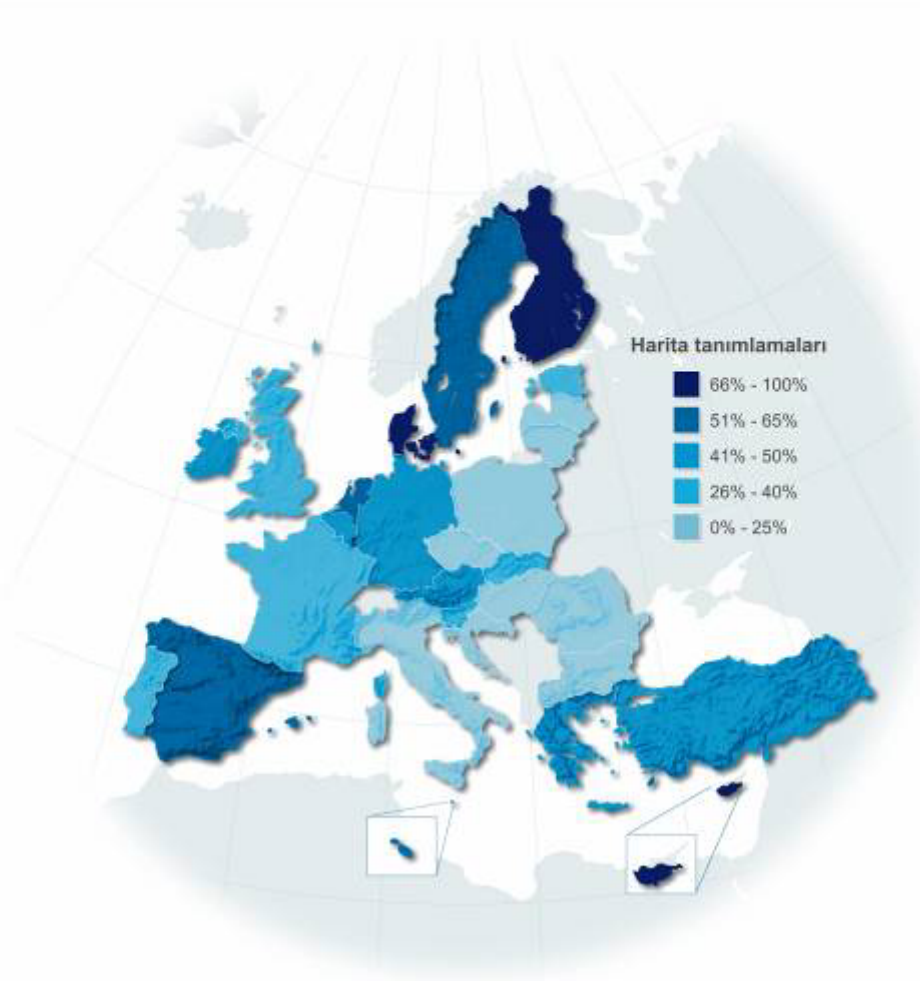

Soru: QA12.10. Size belirli kurumlara ne kadar güvendiğinizi sormak istiyorum. Size okuyacağım her bir kuruma güvenme eğiliminde olup olmadığınızı belirtir misiniz?

Seçenek: (MİLLİYET) Büyük Millet Meclisi

Yanıtlar: Güvenme eğilimindeyim

	DK	76%
	CY	69%
	FI	68%
	SE	60%
	NL	58%
	LU	55%
	ES	54%
	MT	54%
	EL	49%
	BE	48%
	AT	48%
	IE	42%
	DE	41%
	PT	39%
	EE	36%
	FR	35%
	AB27	34%
	SK	34%
	SI	31%
	UK	27%
	RO	22%
	IT	18%
	CZ	18%
	PL	16%
	HU	15%
	LV	12%
	LT	12%
	BG	12%
	TR	47%
	MK	24%
	HR	21%

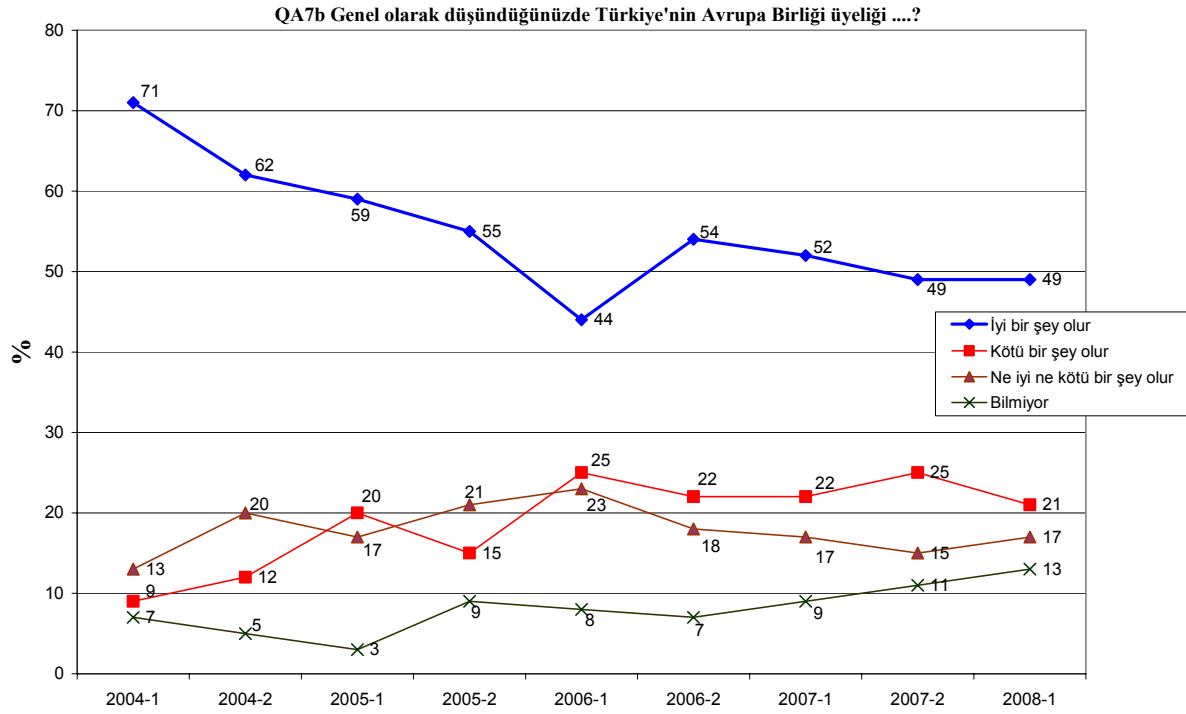

2.- AB HAKKINDA GÖRÜŞLER

Türkiye Kamuoyunun üyelik hakkındaki görüşleri

Türkiye kamuoyunun %49'u (Güz 2006 da %54'ü, Bahar 2007'de %52'si ve Güz 2007'de %49'u) AB üyeliğinin iyi bir şey olacağını düşünmektedir (Şekil QA7b). Bu soru özelinde Bahar 2006'da AB üyeliğinin iyi bir şey olacağını düşünen %44'lük oranın üzerinde bir düzey yakalanırken Güz 2006 ve Bahar 2007 düzeylerinin altına gerilenmiştir. Üyeliğin kötü bir şey olacağını düşünenler ise %21 (Bahar 2007'de %22 Güz 2007'de ise %25) civarındayken ne iyi ne kötü olur diyerek kararsız bir tavır sergileyenler Güz 2006'dan bu yana koruduğu %15-17 arasındaki düzeyini korumaktadır.

AB üyeliğinin kötü bir şey olacağı fikrini destekleyenler 2004 başında ancak %9 iken bu oran Bahar 2005'te iki katından biraz fazla olarak %20'ye çıkmış ve bir yıl sonrasında, Bahar 2006'da, %25'i bulmuştur. Bahar 2006'dan Bahar 2007'ye dek bu düzeyin altında seyreden AB üyeliğinin kötü bir şey olacağını düşünenler Güz 2007'de yeniden %25 düzeyine erişmiştir. Ancak Bahar 2008'e gelindiğinde AB üyeliğinin kötü bir şey olacağını düşünenler yine düşerek %21 düzeyine inmiştir. Yani yaklaşık son iki yıldır her beş kişiden birinin AB üyeliğinin kötü bir şey olacağını düşünmesi söz konusudur.

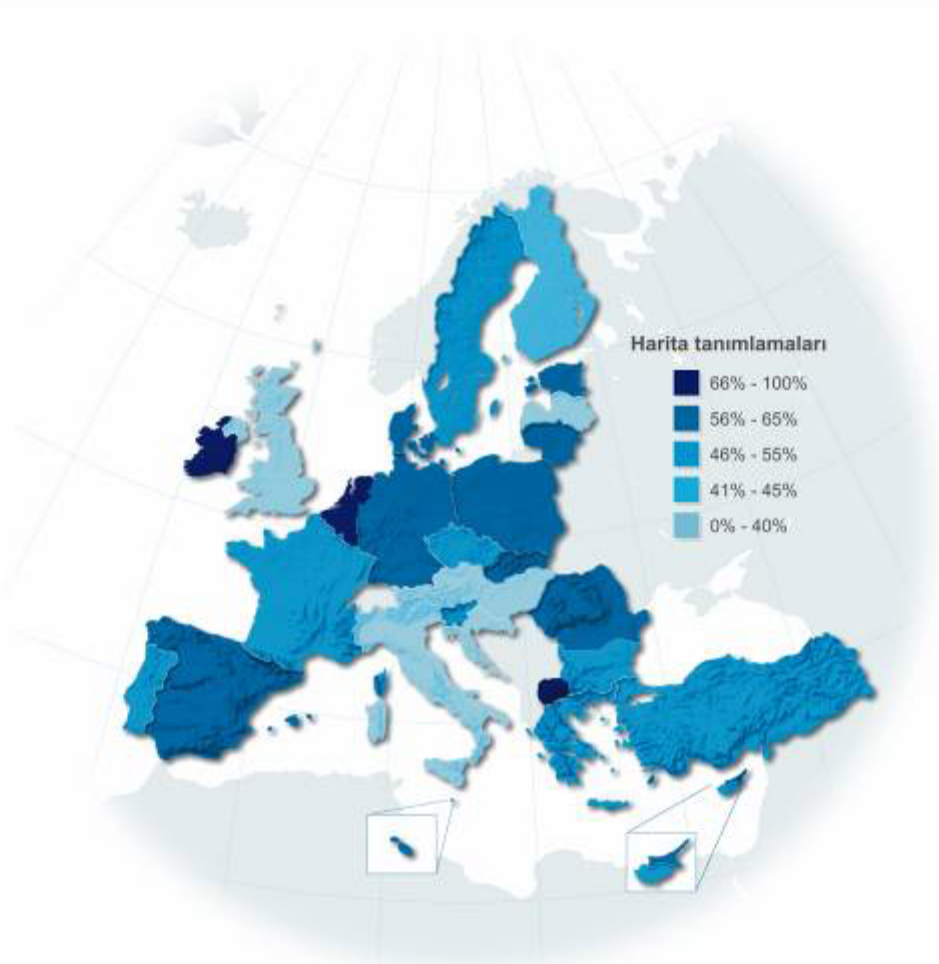

Aşağıdaki haritadan da görüleceği gibi Türkiye'de son bir yıldır fdeğişmeyen %49'luk AB üyeliği iyi bir şey olur görüşü AB genelinde nadiren birkaç ülkede yüksek destek bulmaktadır. Çek Cumhuriyeti, Fransa, Yunanistan ve Finlandiya'nın da arasında olduğu 11 ülkede Türkiye'den daha düşük düzeyde bir kitle bu görüşü desteklemektedir.

Soru: QA7. Genel olarak düşündüğünüzde (ÜLKEMİZ)'nin Avrupa Birliği üyeliği?

Yanıtlar: İyi bir şey mi olur

NL	75%
IE	73%
LU	73%
BE	68%
DK	65%
ES	65%
PL	65%
RO	64%
DE	60%
LT	60%
MT	60%
EE	58%
SK	57%
SE	54%
AB27	52%
CY*	52%
SI	52%
BG	51%
PT	50%
FR	48%
CZ	48%
EL	47%
FI	44%
IT	39%
AT	36%
HU	32%
UK	30%
LV	29%
* CYMko = 98%	
MK	72%
TR	49%
HR	30%

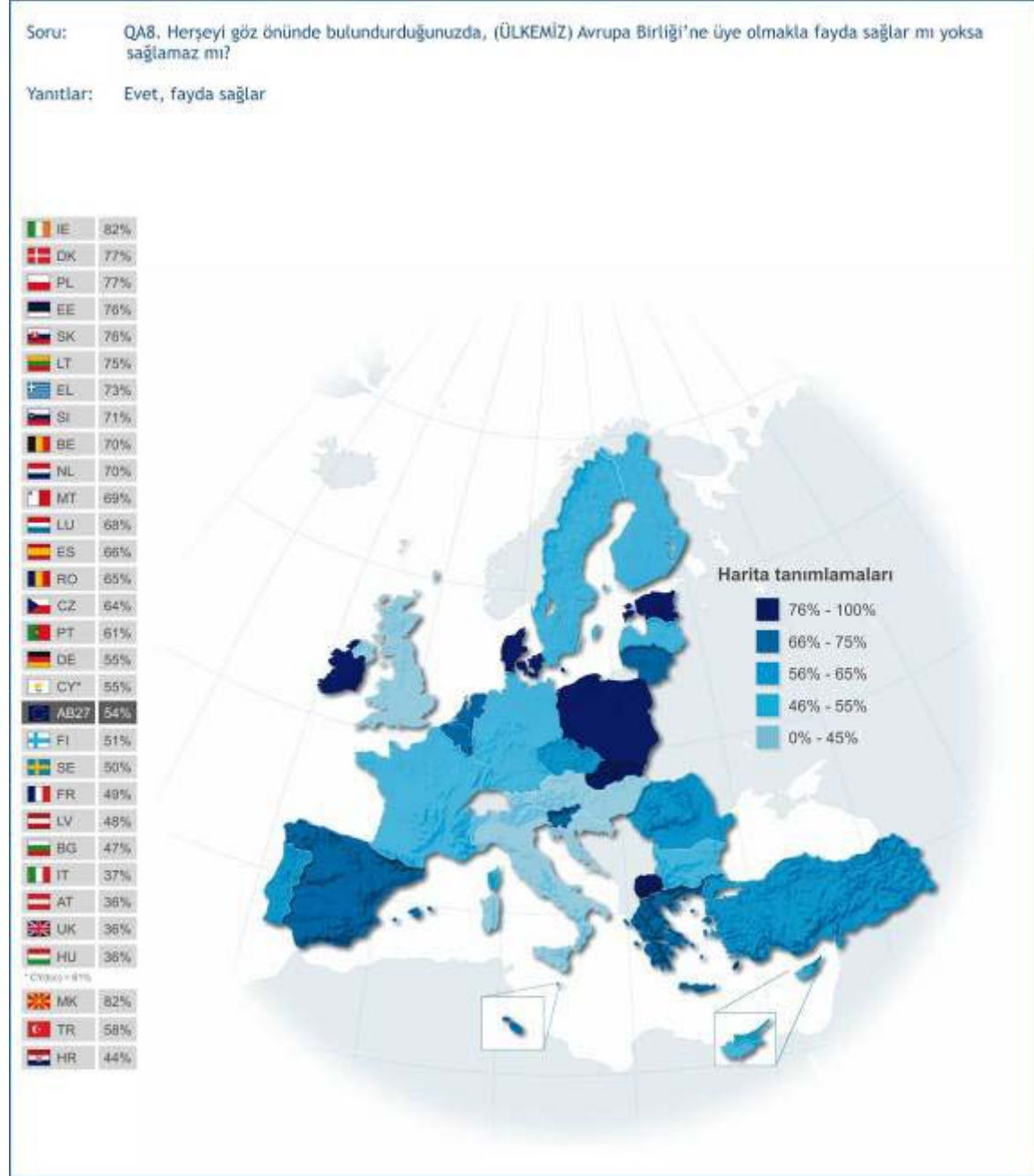
Ayrıca, “Avrupa Birliğine üye olmanın ülkenize fayda getirmeyeceğini düşünmeniz başlıca sebepleri aşağıdakilerden hangisidir?” sorusuna verilen cevaplar da ilgi çekicidir. AB genelinde üyeliğe negatif yaklaşanlar bunun nedeni olarak en başta ülke halkının AB düzeyindeki kararlar üzerinde çok az etkiye sahip olmasını vermektedir. Üyeliğin ülkedekilerin yaşam standartlarını düşüreceği ya da işlerini ellerinden alacağı görüşleri de ön plana çıkarken ekonomik büyüme üzerine olumsuz etkisinden bahsedilmekte ve “önemli meselelerin çözümünde en iyi yol” olarak konuyu ulusal düzeyde ele almaya vurgu yapılmaktadır.

Türkiye’de negatif görüşlerin nedeni olarak bir konu vermeksizin “genel olarak AB’ye karşı olduklarını söyleyenler %30 gibi en büyük kesimi oluşturmaktadır. Bunu %17 ile AB düzeyinde kararlar üzerinde etki azlığı izlemektedir.

Soru 10a. Avrupa Birliğine üye olmanın ülkenize fayda getirmeyeceğini düşünmenizin başlıca sebepleri aşağıdakilerden hangisidir? ”

	AB 27	Türkiye
AB üyeliğinin ülkedeki demokrasiye olumsuz etkisi var/olur.	%10	%12
AB üyeliğinin ülkede barışın sağlanması ve güvenliğin garanti altına alınmasını olumsuz etki yapar.	%7	%12
AB üyeliğinin ülkenin ekonomik büyümesi üzerinde olumsuz etkisi var/olur.	%26	%15
....ulusu için önemli meselelerin çözümünde en iyi yol konuyu ulusal düzeyde ele almaktır.	%26	%16
AB’ye üye olmak ülkemiz ile diğer ülkeler arasında gerginlik yaratır.	%9	%12
..... halkı AB düzeyinde alınan kararlarda çok az etkiye sahip.	%36	%17
AB üyesi olmak ülkemizin dünyadaki sesini zayıflatır.	%11	%12
AB ülkemizdeki insanların yaşam standardını düşürür.	%28	%6
AB üyesi olmak ülkemizi küreselleşmenin olumsuz etkilerine karşı daha kırılgan hale getirir.	%14	%15
AB bu ülkedeki insanların işlerini tehlikeye atar.	%28	%9
Genel olarak AB’ye karşısınız.	%6	%30
Diğer	%3	%8
CY	%5	%6

AB üyeliğinin iyi bir şey olacağını düşünen kitle her ne kadar ancak %49 düzeyinde de olsa genel olarak üyeliğin ülkeye fayda sağlayacağı görüşü ülkeye hakimdir ve %58 düzeyindedir. AB geneline bakıldığında %54'lük destek düzeyinin üzerinde bir kitle Türkiye'de bu görüşü desteklemektedir.

AB'nin genel imajı

Soru QA13 tablosunda AB'nin genel imajı hakkında bulgular özetlenmiştir. Burada göze çarpan AB üye ülkeleri genelinde Bahar 2005'ten Güz 2006'ya AB imajının olumsuzla doğru kaymasına rağmen Türkiye'de tam tersi bir gelişmenin söz konusu olmasıdır. Türkiye'de Bahar 2005'te %43'lük bir kitle AB'nin olumlu bir imajı olduğunu ifade ederken, bu oran Güz 2006'da %55'e çıkmıştır. Bahar 2007'ye gelindiğinde ise AB genelinde olumlu görüş artarken Türkiye'de ufak da olsa bir gerileme söz konusudur. Ancak Bahar 2007'de Türkiye'de AB imajının olumlu olduğunu belirtenler %53 ile AB genelinden (%52) bir puan yukarıda kalmıştır. Güz 2007'de ise AB geneli ve Türkiye'de benzer düşüşler gözlenmektedir ve her iki tarafta da olumlu imaj sahipleri %50'nin hemen altında kalmaktadır. Bahar 2008'e gelindiğinde de %50'nin hemen altında kalan olumlu görüş oranı sürmektedir. AB genelinde de anlamlı değişim gözlenmeksizin olumlu görüş düzeyi %48'de kalmıştır.

Soru A13. Genel olarak AB'nin sizin gözünüzdeki imajı çok mu olumlu, biraz mı olumlu, ne olumlu ne olumsuz mu, biraz mı olumsuz yoksa çok mu olumsuz?

	AB-25		AB-27			Türkiye				
	Bahar 2005	Güz 2006	Bahar 2007	Güz 2007	Bahar 2008	Bahar 2005	Güz 2006	Bahar 2007	Güz 2007	Bahar 2008
Çok olumlu	9%	7%	11%	8%	7%	19%	20%	27%	24%	17%
Biraz olumlu	41%	39%	41%	41%	41%	24%	35%	26%	24%	32%
Ne olumlu ne olumsuz	32%	34%	31%	34%	35%	23%	15%	12%	16%	16%
Biraz olumsuz	12%	14%	12%	10%	12%	14%	11%	12%	12%	13%
Çok olumsuz	4%	4%	3%	4%	3%	13%	13%	15%	16%	15%
Bilmiyor	2%	3%	2%	3%	2%	8%	6%	8%	8%	7%
Olumlu	50%	46%	52%	49%	48%	43%	55%	53%	48%	49%
Olumsuz	15%	17%	15%	14%	15%	26%	24%	27%	28%	28%

AB imajı ile yakından ilintili olarak alınan bir diğer değerlendirme ise AB'nin kişilere şahsen ne ifade ettiğine yöneliktir. Bu soruya verilen yanıtlara bakıldığında gerek Bahar 2007'de gerek Bahar 2008'de ekonomik refah ön plana çıkmaktadır. Her iki araştırmada da demokrasi ikinci sırada gelmekte ve AB içinde serbest dolaşım Bahar 2008'de ikinciliği paylaşır bir orandadır. AB geneli için ise AB serbest dolaşım ve Euro ardından ise barış ve demokrasi anlamına gelmektedir. Bu konular Türkiye kamuoyu için başta gelen konular arasında değildir.

<i>Soru 14. AB size şahsen ne ifade etmektedir?</i>				
	Bahar 2007		Bahar 2008	
	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye
Barış	%33	%27	%26	%16
Ekonomik refah	%20	%31	%17	%37
Demokrasi	%22	%14	%21	%22
Sosyal güvenlik	%10	%22	%9	%16
AB içinde herhangi bir yer için seyahat etme, okuma ve çalışma özgürlüğü	%52	%28	%49	%22
Kültürel çeşitlilik	%27	%17	%22	%10
Dünyada etkin söz sahibi olma	%26	%13	%22	%9
Euro	%39	%10	%35	%10
İşsizlik	%14	%17	%11	%11
Bürokrasi	%21	%3	%18	%5
Para israfı	%20	%5	%19	%4
Kültürel kimliğimizin kaybolması	%12	%17	%11	%13
Daha fazla suç	%17	%7	%15	%3
Dış sınır bölgelerinde yetersiz kontrol	%18	%5	%18	%4
Diğer	%2	%2	%1	%5
CY	%3	%15	%4	%12

Avrupa Birliğinin genel yapısı hakkında farkındalık

AB imajı ile yakından ilintili olan kurumsal yapıya hakim bir bilgi düzeyi olup olmadığını anlamak amacıyla birkaç soru sorulmuştur. Kurumların isimlerini duymuşluk düzeyinde de olsa Türkiye’de AB genelinin gerisinde kalınmasına rağmen %60 ve üzerinde bir kitlenin kurumların isimlerini duymuşlukları vardır.

<i>Soru 16. Aşağıdaki kurumları duydunuz mu?</i>			
Avrupa Parlamentosu	Evet	Hayır	CY
AB 27	%87	%11	%2
Türkiye	%72	%20	%8
Avrupa Komisyonu	Evet	Hayır	CY
AB 27	%78	%20	%2
Türkiye	%65	%27	%8
Avrupa Birliği Konseyi	Evet	Hayır	CY
AB 27	%62	%34	%4
Türkiye	%65	%26	%9
Avrupa Merkez Bankası	Evet	Hayır	CY
AB 27	%73	%25	%2
Türkiye	%60	%30	%10

Aynı kurumlar hakkında bir diğer soru da bunların AB için önemli rol oynayıp oynamadıklarına dair değerlendirmelerdir. Burada gözlenen AB genelinden her kurum için daha düşük oranda bir grup bu kurumların AB genelinde önemli bir rol oynadığını

söylemektedir. Yani Türkiye kamuoyu hem isimlerine aşinalık anlamında daha düşük düzeyde bu kurumları tanımaktadır hem de bunların rollerini AB genelinden daha düşük görmektedir.

<i>Soru 16. Aşağıdaki kurumlardan hangilerinin Avrupa Birliği için önemli rol oynadığını düşünüyorsunuz?</i>			
Avrupa Parlamentosu	Önemli	Önemli değil	CY
AB 27	%75	%11	%14
Türkiye	%61	%7	%32
Avrupa Komisyonu	Önemli	Önemli değil	CY
AB 27	%68	%10	%22
Türkiye	%55	%9	%36
Avrupa Birliği Konseyi	Önemli	Önemli değil	CY
AB 27	%60	%12	%28
Türkiye	%55	%8	%37
Avrupa Merkez Bankası	Önemli	Önemli değil	CY
AB 27	%71	%8	%21
Türkiye	%53	%8	%39

Açıktır ki yukarıdaki bilgi değerlendirmeleri öznel ve kişilerin kendi beklenti ve değerlendirmelerine bağlıdır. Aşağıda ana sonuçları verilen soruda ise kişilere doğru cevapları bilinen birkaç bilgi sorusu sorulmuştur. Bu sorulara verilen doğru cevaplar Türkiye’de AB genelinin oldukça altındadır. Öyle ki Türkiye’de bu sorulara cevap vermeyen kitle AB genelinin yaklaşık iki katı ve %51 düzeyindedir. Yani görüşülenlerin yaklaşık yarısı bu sorulara yanıt bile vermemiştir. Doğru cevap verenler ise AB genelinin hemen hemen yarısı kadardır (%24).

<i>Soru 34. Avrupa Birliği ile ilgili aşağıdaki önermelerin doğru olup olmadığı hakkında ne düşünüyorsunuz?</i>			
Avrupa Birliği şuanda 15 üye ülkeden oluşur.	Doğru	Yanlış	CY
AB 27	%24	%52	%24
Türkiye	%24	%26	%50
İsviçre Avrupa Birliğine üyedir.	Doğru	Yanlış	CY
AB 27	%14	%68	%18
Türkiye	%23	%29	%48
Her altı ayda bir, farklı bir üye devlet Avrupa Birliği Konseyi başkanı olur.	Doğru	Yanlış	CY
AB 27	%51	%21	%28
Türkiye	%29	%14	%57
Euro bölgesi şuanda 12 üye ülkeden oluşur.	Doğru	Yanlış	CY
AB 27	%38	%28	%34
Türkiye	%41	%10	%49
Ortalama	Doğru Cevap	Yanlış Cevap	CY
AB 27	%50	%24	%26
Türkiye	%24	%25	%51

Avrupa kurumlarına güven

Avrupa kurumlarına pek aşina olmayan, bu kurumların AB işleyişinde pek önemi olmadıklarını düşünen, objektif sorular temelinde bakıldığında genel AB bilgi düzeyi düşük olan Türkiye kamuoyu, yine de bu kurumlara güvenme eğiliminde midir? Aşağıda Tablo Soru 16 dan da görülebileceği gibi bu sorunun yanıtları, Türkiye kamuoyu AB genelinden daha düşük bir güvenme eğilimini ortaya koymaktadır. Tüm kurumlar için güven düzeyi AB genelinin yarısı ya da daha azına karşılık gelmektedir.

<i>Soru 16. Bu kurumlardan hangilerine güvenme yada güvenmeme eğilimindesiniz?</i>			
Avrupa Parlamentosu	Güvenme eğilimindeyim	Güvenmeme eğilimindeyim	CY
AB 27	%52	%27	%21
Türkiye	%25	%41	%34
Avrupa Komisyonu	Güvenme eğilimindeyim	Güvenmeme eğilimindeyim	CY
AB 27	%47	%27	%26
Türkiye	%23	%40	%37
Avrupa Birliği Konseyi	Güvenme eğilimindeyim	Güvenmeme eğilimindeyim	CY
AB 27	%43	%26	%31
Türkiye	%24	%39	%37
Avrupa Merkez Bankası	Güvenme eğilimindeyim	Güvenmeme eğilimindeyim	CY
AB 27	%50	%24	%26
Türkiye	%21	%39	%40

Avrupa Ekonomisinin Karşılaştırmalı Değerlendirmesi

AB hakkında pek bilgili olmayan ve ne Birlik kurumlarına pek fazla güvenen ne de üyeliğin iyi bir şey olduğuna dair sağlam bir inancı olan Türkiye kamuoyu gene de üyelikten fayda sağlanacağını ve bu faydanın da temelde iktisadi bir fayda olacağını düşünmektedir. Peki bu düşünce AB ekonomisinin diğer belli başlı ekonomilerle karşılaştırıldığında nasıl görülmesine yol açmaktadır? Türkiye kamuoyu; Amerikan, Japon ve Çin ekonomilerine karşı AB'nin ekonomik performansının daha iyi olduğunu düşünürken Hindistan, Rusya ve Brezilya ekonomilerine karşı daha kötü performans sergilediği inancındadır. AB ve Türkiye kamuoyları yalnızca ABD ekonomisinin performansı konusunda hem fikir gözükürken diğer değerlendirmelerde ise karşıt pozisyonlardadır.

Soru 50. Avrupa ekonomisi ekonomisinden daha iyi mi, daha kötü mü yoksa ekonomisi kadar iyi performans mı gösterdiğini söylersiniz?				
Amerikan	Daha iyi performans gösteriyor	Daha kötü performans gösteriyor kadar iyi performans gösteriyor	CY
AB 27	%36	%28	%21	%15
Türkiye	%35	%23	%18	%24
Japon	Daha iyi performans gösteriyor	Daha kötü performans gösteriyor kadar iyi performans gösteriyor	CY
AB 27	%22	%42	%16	%20
Türkiye	%44	%17	%13	%26
Çin	Daha iyi performans gösteriyor	Daha kötü performans gösteriyor kadar iyi performans gösteriyor	CY
AB 27	%30	%39	%11	%20
Türkiye	%40	%18	%12	%30
Hindistan	Daha iyi performans gösteriyor	Daha kötü performans gösteriyor	... kadar iyi performans gösteriyor	CY
AB 27	%45	%22	%9	%24
Türkiye	%20	%32	%9	%39
Rus	Daha iyi performans gösteriyor	Daha kötü performans gösteriyor	... kadar iyi performans gösteriyor	CY
AB 27	%49	%17	%11	%23
Türkiye	%24	%25	%14	%37
Brezilya	Daha iyi performans gösteriyor	Daha kötü performans gösteriyor	... kadar iyi performans gösteriyor	CY
AB 27	%48	%15	%8	%29
Türkiye	%19	%32	%7	%42

AB'nin geleceği ve genişleme

Türkiye kamuoyu AB'nin geleceğini değerlendirirken AB genelinden oldukça daha karamsardır. Bu konuda AB genelinde %63 iyimser görüş bildirirken Türkiye'de ancak %54 iyimser görüşe sahiptir. Ancak Türkiye'deki iyimser görüş Güz 2007'den bu yana artmıştır.

Soru 38. Avrupa Birliği'nin geleceği hakkında çok iyimser misiniz, oldukça iyimser misiniz, oldukça kötümser misiniz yoksa çok kötümser misiniz?				
	Güz 2007		Bahar 2008	
	AB 27	Türkiye	AB 27	Türkiye
Çok iyimser	%9	%14	%9	%15
Oldukça iyimser	%57	%37	%54	%39
Oldukça kötümser	%21	%21	%22	%17
Çok kötümser	%5	%13	%6	%13
Bilmiyor	%8	%15	%9	%16
İyimser	%66	%51	%63	%54
Kötümser	%26	%34	%28	%30

Türkiye’de AB genişlemesi fikrine verilen destek AB genelinden daha yukarıdadır.

<i>Soru 37.4. Avrupa Birliği'nin gelecek yıllarda diğer ülkeleri de içine alarak genişlemesi konusunda fikriniz nedir?</i>		
	AB 27	Türkiye
Destekliyorum	%47	%52
Karşıyım	%39	%28
CY	%14	%20

Değişik ülke ve bölgelerin gelecekteki üyeliklerinin değerlendirilmelerine bakıldığında gerek Türkiye’de gerek AB genelinde ilginç örüntüler gözlenmektedir. AB genelinde Bosna Hersek, Sırbistan, Kosova, Makedonya Eski Yugoslav Cumhuriyeti, Arnavutluk ve halen üyelik görüşmelerini yürüten Türkiye’nin üyeliklerine karşı olan grup, üyeliklerine taraftar olan gruptan büyüktür. Oysa Türkiye kamuoyu her ülke için üyelik yönünde desteği ağır basan bir görünüm vermektedir. Romanya, Bulgaristan, İspanya, Hollanda ve Polonya dışında hiçbir AB üyesi ülkede Türkiye’nin üyeliğine destek %40’ın üzerine çıkmamaktadır. Avusturya’da bu destek ancak %7, Almanya’da ise ancak %16’dır.

<i>Soru 44. Aşağıdaki her bir ülke ve bölgenin, gelecekte Avrupa Birliği üyesi olmasını destekler misiniz, karşı mısınız?</i>						
	AB 27			Türkiye		
	Destekliyorum	Karşıyım	CY	Destekliyorum	Karşıyım	CY
Bosna Hersek	%40	%44	%16	%53	%22	%25
Sırbistan	%38	%47	%15	%37	%35	%28
Karadağ	%41	%41	%18	%44	%27	%29
Kosova	%34	%50	%16	%50	%23	%27
Makedonya Eski Yugoslavya Cumh.	%40	%43	%17	%44	%26	%30
Hırvatistan	%52	%34	%14	%37	%34	%29
Arnavutluk	%34	%51	%15	%44	%27	%29
Türkiye	%31	%55	%14	%61	%25	%14
Ukrayna	%43	%42	%15	%43	%27	%30
İsviçre	%77	%13	%10	%45	%25	%30
Norveç	%78	%12	%10	%43	%26	%31
İzlanda	%71	%16	%13	%42	%27	%31

AB üyelik şartlarını tam olarak yerine getirip getirmediği şartını bu değerlendirmelere katmanın önemi açıktır. Bu durumu değerlendirmelere kattıktan sonra AB genelinde Türkiye'nin üyeliğine verilen destek %45 taraftarlara karşın %45 karşıtlar şeklini almaktadır. Bu durumda bile Türkiye'de Türkiye'nin üyeliğine karşı olan %32'lik bir grubun varlığı dikkat çekicidir.

Soru 45. Türkiye Avrupa Birliği tarafından koyulan bütün şartları yerine getirdiği takdirde, Türkiye'nin Avrupa Birliğine girişini kuvvetle mi yoksa kısmen mi desteklersiniz, ya da kuvvetle mi veya kısmen mi karşı çıkarsınız?

	AB 27	Türkiye
Kuvvetle desteklerim	%11	%23
Kısmen desteklerim	%34	%32
Kısmen karşı çıkarım	%22	%15
Kuvvetle karşı çıkarım	%23	%17
CY	%10	%13
Desteklerim	%45	%55
Karşı çıkarım	%45	%32

Ulusal veya AB bünyesinde karar alma -----

Soru 15.9 Lütfen aşağıdaki her bir önerme için katılıp katılmadığınızı belirtiniz..

Avrupa Birliğinin nasıl çalıştığını anlıyorum.	Katılma eğilimindeyim	Katılmama eğilimindeyim	CY
AB 27	%44	%47	%9
Türkiye	%29	%44	%27
AB'nde ülkemizin sözü dikkate alınır.	Katılıyorum	Katılmıyorum	CY
AB 27	%61	%29	%10
Türkiye	%38	%45	%17
AB ülkeme kendi fikirlerini empoze eder.	Katılıyorum	Katılmıyorum	CY
AB 27	%60	%26	%14
Türkiye	%57	%21	%22

AB’de ve Ulusal Düzeyde Şeffaflık

AB’ne verilen destek ve kurumlara güven gibi pek çok konuda önemli etki yapması beklenen bir konu kişilerin AB’nin işleyişinde ne derece şeffaflık olduğu hakkındaki görüşleridir. Burada ilginç bir sonuç Türkiye kamuoyunun kendi ülkelerindeki kamu yönetiminin şeffaflığı hakkında AB genelinde benzer değerlendirmelere göre oldukça daha karamsar bir resim ortaya koymasındır. Yani AB kamuoyu kendi kamu yönetimlerine daha yüksek oranda şeffaf yönetim sahibi diyerek sahip çıkmaktadır denilebilir. Bu konuya AB genelinde verilen önem de Türkiye’den daha yüksektir.

<i>Soru 30a. Sizce bugün ülkenizdeki kamu yönetimi ne kadar şeffaf? Çok şeffaf, şeffaf, çok şeffaf değil, hiç şeffaf değil seçeneklerinden hangisini seçersiniz?</i>		
	AB 27	Türkiye
Çok şeffaf	%3	%4
Şeffaf	%21	%15
Çok şeffaf değil	%46	%40
Hiç şeffaf değil	%22	%28
CY	%8	%13
Şeffaf	%24	%19
Şeffaf değil	%68	%68

<i>Soru 31a. Bugün ülkenizdeki kamu yönetiminin şeffaf bir şekilde işlemesi hakkında çok önemli, önemli, çok önemli değil, hiç önemli değil seçeneklerinden hangisini seçersiniz?</i>		
	AB 27	Türkiye
Çok önemli	%52	%48
Önemli	%35	%35
Çok önemli değil	%6	%5
Hiç önemli değil	%2	%3
CY	%5	%9
Önemli	%87	%83
Önemli değil	%8	%8

İlginç olan, gerek Türkiye’de gerek AB genelinde ülkelerin kamu yönetimlerine atfedilen şeffaflık oranı AB kurumlarına atfedilenden daha düşüktür. Yani kamuoyları AB kurumlarını kendi ulusal kamu yönetimlerinden daha şeffaf bulmaktadırlar. Bu Türkiye için olduğu kadar AB geneli için de geçerlidir. Ancak AB kurumlarında şeffaflığa verilen önem ulusal kamu yönetimlerine verilenden daha düşüktür.

Soru 32. Sizce bugün Avrupa Birliği kurumları ne kadar şeffaf? Çok şeffaf, şeffaf, çok şeffaf değil, hiç şeffaf değil seçeneklerinden hangisini seçersiniz?

	AB 27	Türkiye
Çok şeffaf	%3	%7
Şeffaf	%23	%20
Çok şeffaf değil	%38	%27
Hiç şeffaf değil	%16	%17
CY	%20	%29
Şeffaf	%26	%27
Şeffaf değil	%54	%44

Soru 33. Bugün Avrupa Birliği kurumlarının şeffaf bir şekilde işlemesi hakkında çok önemli, önemli, çok önemli değil, hiç önemli değil seçeneklerinden hangisini seçersiniz?

	AB 27	Türkiye
Çok önemli	%47	%34
Önemli	%37	%34
Çok önemli değil	%6	%8
Hiç önemli değil	%2	%6
CY	%8	%18
Önemli	%84	%68
Önemli değil	%8	%14

4. AB ve KÜRESELLEŞME HAKKINDA DEĞERLENDİRMELER

Bu çalışmada küreselleşme hakkında değerlendirmeler birkaç soru ile tespit edilmeye çalışılmıştır. Türkiye’de elde edilen cevaplarda göze çarpan bir örüntü bu sorulara bilmiyor cevabını verenlerin yüksek oranları buluyor olmasıdır. Bu değerlendirmelerde küreselleşme hakkında verilen pozitif denilebilecek iddialara katılma oranı Türkiye’de AB genelinden her zaman daha düşüktür. Negatif önermelere katılma oranı ise her seferinde AB genelinden düşüktür.

<i>Soru 47a. Aşağıdaki her bir önerme için, lütfen tamamen katılıyorum, kısmen katılıyorum, kısmen katılmıyorum, hiç katılmıyorum seçeneklerindem birini seçiniz.</i>			
Küreselleşme ekonomik büyüme için bir fırsattır. +	Bilmiyor	Katılıyorum	Katılmıyorum
AB 27	%17	%56	%27
Türkiye	%36	%34	%30
Küreselleşme sosyal eşitsizlikleri artırır.	Bilmiyor	Katılıyorum	Katılmıyorum
AB 27	%18	%56	%26
Türkiye	%38	%37	%25
Küreselleşme ile ilgili AB ve ABD’nin çıkarları aynıdır.	Bilmiyor	Katılıyorum	Katılmıyorum
AB 27	%22	%37	%41
Türkiye	%39	%45	%16
Küreselleşme bizi fiyat artışlarından korur +.	Bilmiyor	Katılıyorum	Katılmıyorum
AB 27	%17	%22	%61
Türkiye	%39	%22	%39
Küreselleşme dünyada barışı sağlamaya yardım eder.+	Bilmiyor	Katılıyorum	Katılmıyorum
AB 27	%17	%44	%39
Türkiye	%40	%25	%35
Küreselleşme ulusal kültürümüze tehdidi temsil eder.	Bilmiyor	Katılıyorum	Katılmıyorum
AB 27	%16	%39	%45
Türkiye	%40	%31	%29
Küreselleşme vatandaşların değil sadece büyük şirketlerin yararınadır.	Bilmiyor	Katılıyorum	Katılmıyorum
AB 27	%15	%63	%22
Türkiye	%37	%44	%19
Küreselleşme ülkemizde daha fazla yabancı yatırım demektir.+	Bilmiyor	Katılıyorum	Katılmıyorum
AB 27	%17	%57	%26
Türkiye	%37	%44	%19
Küreselleşme fakir ülkelerin gelişmesine yardım eder.+	Bilmiyor	Katılıyorum	Katılmıyorum
AB 27	%16	%48	%36
Türkiye	%38	%23	%39
Küreselleşme dünya çapında geçerli ortak kanunları gerekli kılar.+	Bilmiyor	Katılıyorum	Katılmıyorum
AB 27	%18	%64	%18
Türkiye	%42	%40	%18
Küreselleşme insanların başka kültürlerle daha açık hale getirir.+	Bilmiyor	Katılıyorum	Katılmıyorum
AB 27	%15	%62	%23
Türkiye	%39	%38	%23

Benzer bir örüntü aşağıdaki önermenin değerlendirmesinde de gözlenmektedir. Türkiye’de küreselleşme bir fırsat olarak görülmekten çok bir tehdit olarak algılanmaktadır. Ancak yine de bu konuda görüş belirtmeyen kesim yaklaşık %45 tir.

<i>Soru 48a. Aşağıdaki iki önermeden hangisi sizin küreselleşme ile ilgili fikrinize en yakındır?</i>		
	AB 27	Türkiye
Küreselleşme açık pazar sayesinde ulusal şirketler için iyi bir fırsatı temsil eder.	%39	%25
Küreselleşme ülkemizdeki istihdam ve şirketler için bir tehdidi temsil eder.	%43	%30
CY	%18	%45

Küreselleşme denince ilk akla gelen Türkiye’de yabancı yatırımlar ve şirketlerin ucuz emeği takip etmesi iken AB genelinde ise yalnızca bazı şirketlerin emeğin ucuz olduğu ülkelere taşınmasıdır. Bu eğilim Bahar 2007’den beri de değişmemiştir.

<i>Soru 51a. Ticaretin küreselleşmesinin birçok sonucu vardır. "Küreselleşme" kelimesini duyduğunuz zaman aklınıza ilk olarak ne geliyor?</i>				
	<i>Bahar 2007</i>		<i>Bahar 2008</i>	
	AB27	Türkiye	AB27	Türkiye
(...)de yabancı yatırımlar	%14	%23	%16	%19
(...) şirketleri için yeni satış noktaları ile ilgili yeni fırsatlar	%22	%15	%16	%12
Bazı şirketlerin emeğin ucuz olduğu ülkelere taşınması	%35	%11	%41	%19
(...) şirketleri için artan rekabet	%15	%11	%13	%8
Diğer (okunmuyor)	%3	%1	%2	%1
CY	%11	%39	%12	%41

Küreselleşme kapsamında yer değiştiren şirketler bunu niye yaparlar? Bu soruya AB genelinde de Türkiye’de de verilen yanıt bu hareketi kârlarını artırmak için yaptıklarıdır. Ancak bu kanaat AB genelinde Türkiye’dekinden çok daha derin ve sağlam yerleşmiş gibi görünmektedir, çünkü Türkiye’de bu soruya cevap veremeyen kitle yaklaşık %48’dir.

<i>Soru 48a. Aşağıdaki iki önermeden hangisi sizin küreselleşme ile ilgili fikrinize en yakındır? Genelde yer değiştiren şirketler....</i>		
	AB 27	Türkiye
Eğer kapanmayı önlemek istiyorlarsa başka şansları yoktur .	%17	%15
Karlarını arttırmak için öyle yaparlar.	%72	%37
CY	%11	%48

5. Sonuç

Hayattan Memnuniyet

Bahar 2007’de hayatından memnun olanların oranı %76 ile Türkiye’de en yüksek düzeye ulaşmış iken, bu oran Güz 2007’de %70 oranına düşmüştür. Bahar 2008’e gelindiğinde ise bu düzey %59’a gerilemiş, hayatından memnun olmayanların oranı da %38’i bulmuştur.

Gelecek 12 Aya Yönelik Beklentiler

Son dönemde yapılan Eurobarometre anketleri Türkiye kamuoyunun gelecek 12 aydaki mali ve ekonomik gelişmelere yönelik beklentiler açısından AB kamuoyuna nazaran daha iyimser olduğunu ortaya koymuştu. Ancak, Bahar 2008’e gelindiğinde toplumun iyimserliğini yitirmiş olduğu görüldü. Bahar 2008’de örneklemin ancak %25’i genel olarak hayatlarının daha iyi olacağını beklerken AB üyeleri için bu oran %32’dir.

Türkiye’de sadece %14’lük bir kesim gelecek 12 ay boyunca ülkedeki ekonomik durumun iyileşeceği görüşünde iken, AB genelinde bu beklenti %16 düzeyindedir. Güz 2007’de Türkiye’de istihdam koşullarının kötüye gideceğini düşünenlerin oranı %30’a gerilemiş görünmekteydi. Ancak, Bahar 2008’de bu kötümser beklentiler iki katından fazla artarak %66’ya yükseldi. AB genelinde ise iş ve çalışma koşulları hakkında sergilenen kötümser beklentiler %39’a ulaşmıştır.

Ülke durumunun karşılaştırmalı değerlendirmesi

Türk kamuoyundan ülkedeki koşulları Avrupa ülkeleri ortalaması ile mukayese ederek değerlendirmeleri istendiği zaman iyimser olmadıkları görülmüştür. Örneğin, ülkelerindeki ekonomik durumun AB ortalamasından iyi olduğunu düşünenler ancak %14 düzeyindedir. Oysa AB genelinde bu oran %35 düzeyindedir. Benzer değerlendirmeler geçinme masrafları, enerji fiyatları ve genel yaşam kalitesi için de gözlenmektedir.

Türkiye’de işlerin nasıl ilerlediği üzerine değerlendirmeler

Türkiye’de işler nasıl gidiyor sorusu sorulduğunda, görüşülenlerin %72’si Türkiye’de işlerin olumsuz yönde ilerlediğini belirtmiştir. Önceki yıl yapılan anketlerle mukayese edildiğinde, hem AB’de hem de Türkiye’de bu konuya ilişkin olarak belirtilen olumlu düşüncelerin belirgin ölçüde azaldığı görülmüştür.

Kurumlara Güven

Gerek AB genelinde gerek Türkiye’de en güvenilir kurum ordudur. Orduya duyulan güven Danimarka’da %83, Finlandiya’da %93 iken, Türkiye’de %82 düzeyindedir.

Türkiye’de yazılı basın, radyo ve TV kanallarına olan güven düzeyi AB genelinin altında kalmaktadır. Türkiye’de siyasi kurumlara olan güven AB genelinden yüksek görünmektedir. Ancak geçmişle mukayese edildiğinde siyasi partilere, hükümete ve Parlamento ya da Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne duyulan güvende belirgin düşüş vardır. Adalet ve yargı sistemine olan güven Türkiye’de %60 ile AB genelinden yaklaşık %14 puan daha yüksektir.

AB’ye olan güven Türkiye’de (%31) AB Üye Devletlerinden (%50) daha düşük seviyededir.

Ülkenin En Önemli Sorunları

Ülkenin en önemli iki sorunu sorulduğu zaman AB Üye Devletleri ile Türkiye arasında farklılıklar gözlenmiştir. Türk kamuoyuna göre en önemli iki sorun terör ve işsizlik iken, bunu ekonomik koşullar, suç, enflasyon ve eğitim izlemiştir. Geçen yıldan bu yana en önemli

sorunlar değişmemiş olsa da, kamuoyu gözünde terör daha az dikkat çekmektedir. Güz 2007’de %77 terörü en önemli iki sorun arasına koyarken Bahar 2008’de bu oran ancak %44’tür. İşsizliğin ülkenin en önemli iki sorunundan birisi olarak taşıdığı önemde belirgin bir değişiklik meydana gelmez iken, enflasyon ve ekonomik koşulların kamuoyu gözündeki önemi artmış ve Bahar 2008’de ekonomik durum Türk kamuoyunun gözünde en önemli öncelik haline gelmiştir.

Türkiye Kamuoyunun Üyelik Hakkında Görüşleri

Üyeliğin “olumlu” olacağını düşünenlerin oranındaki 2004 yılından bu yana devam eden düşüşün Bahar 2008’de sona erdiği ve yaklaşık %49 oranında kaldığı görülmektedir. Fakat Türkiye kamuoyunun %58’i (Bahar 2007’de %82) AB’ye üyeliğin Türkiye için faydalı olacağını belirtmiştir.

Türkiye kamuoyunun %49’u için (bahar 2007’de %48) “AB’nin genel imajı” pozitifdir.

Türkiye’de AB’ye üyeliğin olumsuz bir şey olduğunu düşünenlerin büyük bir kısmı bunun için net bir sebep belirtmemekte fakat genel olarak AB’ye karşı olduklarını ifade etmektedir. (%30). Öte yandan AB’ye üye ülkelerde bu soruya verilen başlıca cevaplar öncelikle AB’de halkın karar alma mekanizmasında yeterince etkili olmaması ve üyeliğin işle ilgili geleceklerini tehlikeye atması belirtilmiştir.

Avrupa Birliğinin genel yapısı hakkında farkındalık

Kurumların isimlerini duymuşluk düzeyinde de olsa Türkiye’de %60 veya üzerinde bir kitlenin kurumların isimlerini duymuşlukları vardır. Fakat bu oran AB’ye üye ülkelerdekilerin gerisinde kalmaktadır. Aynı kurumların AB için ne derecede rol oynadıkları sorulduğunda düşük oranda bir grubun bu kurumların AB genelinde önemli bir rol oynadığını söylediği gözlemlenmiştir.

AB hakkında objektif bilgi saptamaya çalışılan sorular sorulduğunda görüşülenlerin yalnızca yarısı bu sorulara cevap vermiş ve toplam cevap verenlerin de yalnızca yaklaşık %24’ü doğru cevaplar verebilmiştir. Bu oran üye ülkelerde AB hakkındaki objektif bilgi düzeyinin oldukça altındadır.

Avrupa kurumlarına güven

AB hakkında objektif ve subjektif bilgi düzeyinin düşüklüğü, Avrupa kurumlarının AB işleyişinde pek önemli olmadıklarının düşünülmesinin yanı sıra kamuoyunun AB kurumlarına güvenme eğiliminin de düşük olduğu görülmektedir. Tüm kurumlar için güven düzeyi AB genelinin yarısı ya da daha azına karşılık gelmektedir.

Avrupa Ekonomisinin Karşılaştırmalı Değerlendirmesi

Japon, Çin ve Amerikan ekonomilerine karşı AB ekonomik performansının karşılaştırılması konusunda Türkiye’de AB’de farklı görüşler ortaya çıkmaktadır. AB ve Türkiye kamuoyları yalnızca Avrupa ekonomisinin ABD ekonomisine göre daha iyi bir performans gösterdiği konusunda hem fikir görünmektedir. Diğer karşılaştırmalarda ise Türkiye ve Avrupa perspektifleri farklılık göstermektedir. Japonya ve Çin’le karşılaştırıldığında Türkiye’deki kamuoyu AB’nin daha iyi bir performans sergilediğini fakat diğerlerinin daha iyi durumda olduğunu düşünmektedir.

AB’nin geleceği ve genişleme

Üye devletlerinde AB'nin genişleme süreci %47'den az bir oranda desteklenirken bu oran Türkiye'de %52'dir.

AB'ye Üye Ülkelerdeki kamuoylarında Türkiye'nin üyeliği yalnızca %31 oranında desteklenmektedir. Bu oranla Türkiye diğer potansiyel üyeler arasında AB üyeliği için en düşük desteği alan ülkedir. Avusturya'da Türkiye'nin üyeliğine destek yalnızca %7 Almanya'da ise %16'dır.

Türkiye'nin AB üyelik şartlarını tam olarak yerine getirmesi halinde Türkiye'nin üyeliğini destekler misiniz şeklinde sorulduğundaysa AB genelinde Türkiye'nin üyeliğine verilen destek %45'e yükselmektedir.

AB'de ve Ulusal Düzeyde Şeffaflık

Türkiye kamuoyu, AB üye ülkelerine nazaran kendi ülkelerindeki kamu yönetiminden daha az memnundur ve şeffaflığa daha az önem vermektedir. Şeffaflık konusuna verilen önem Avrupa ile kıyaslandığında Türkiye'de daha düşüktür. Gerek Türkiye'de gerekse AB genelinde AB kurumları kendi ulusal kamu yönetimlerinden daha şeffaf bulmaktadırlar.

AB ve küreselleşme hakkında değerlendirmeler

Küreselleşme hakkında değerlendirmelerde Türkiye'de elde edilen cevaplarda göze çarpan bir örüntü bu sorularda bilmiyor cevaplarının yüksek oranları buluyor olmasıdır. Bu değerlendirmelerde küreselleşme hakkında verilen pozitif denilebilecek iddialara katılma oranı Türkiye'de AB genelinden her zaman daha düşüktür. Negatif önermelere katılma oranı ise her seferinde AB genelinden yüksek değildir.